

บทบาทและความสัมพันธ์ของกองทัพอากาศกับการเมืองภายนอก

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง ประเทศต่าง ๆ ในโลกแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ประเทศฝ่ายทุนนิยม โลกเสรี โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ และประเทศทางฝ่ายสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ โดยมีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ เป็นการต่อสู้ช่วงชิงอิทธิพลระหว่าง 2 ฝ่าย จึงนำมาซึ่งการเริ่มต้นของสงครามเย็น ทั้งนี้ถ้าหากพิจารณาคำว่าสหรัฐอเมริกา รัฐบาลประธานาธิบดี แฮร์รี เอส. ทรูแมน (Harry S. Truman) มีความเชื่อเป็นพื้นฐานว่าสหภาพโซเวียตพยายามขยายอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ทั้งในยุโรปและเอเชีย โดยเริ่มต้นยึดครองยุโรปตะวันออก แล้วจึงขยายมาสู่เอเชียและทำการปิดล้อมสหรัฐอเมริกาเพื่อทำลายระบบทุนนิยมในที่สุด ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา จึงได้แถลง "วาทะทรูแมน" (Truman's Doctrine) เมื่อ พ.ศ. 2490 ซึ่งมีสาระสำคัญว่าสหรัฐอเมริกาพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทางทหารและเศรษฐกิจแก่บรรดาประเทศโลกเสรีเพื่อดำรงรักษาเอกราชและอธิปไตย การประกาศ "หลักการทรูแมน" นี้เป็นการละทิ้งนโยบายอยู่ไกลเกี่ยวข้องกับจีน และแสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกาพร้อมที่จะตอบโต้การรุกรานใด ๆ ก็ตามต่อฝ่ายโลกเสรี สำหรับภูมิภาคเอเชียสงครามกลางเมืองในจีนระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งและพรรคคอมมิวนิสต์ทำให้สหรัฐอเมริกาให้ความสนใจภูมิภาคนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะเมื่อพรรคก๊กมินตั๋งต้องพ่ายแพ้ไปใน พ.ศ. 2492 ได้กลายเป็นเงื่อนไขที่ทำให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาสู่การเมืองของเอเชียอย่างเต็มตัว ภายใต้ข้ออ้างที่จะปกป้องอาณาบริเวณนี้ให้พ้นจากภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์¹

¹ Adam B. Ulam, Expansion and Coexistence : The History of Soviet Foreign Policy 1917-1967 (New York : Praeger 1968), pp. 430-432.

การที่สหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาทการเมืองในเอเชีย ทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นที่สนใจของสหรัฐอเมริกามากขึ้นด้วย เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ค้ำ อยู่ใกล้กับบริเวณที่ลัทธิคอมมิวนิสต์คุกคาม สหรัฐอเมริกาถือเป็นค่านแรกที่สหรัฐอเมริกาจะใช้เป็นฐานทัพ ประกอบกับภูมิภาคนี้มีนโยบายและวัตถุประสงค์ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา² ในการที่สหรัฐอเมริกานำเงินไปใช้ในภูมิภาคต่าง ๆ ชกป้องภัยจากคอมมิวนิสต์นั้น การใช้กำลังทางอากาศเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง ทั้งนี้โดยสหรัฐอเมริกามีประสบการณ์จากกรณีปิดล้อมเบอร์ลินใน พ.ศ. 2491-2492 สภาพโซเวียตได้ปิดกั้นเส้นทางคมนาคมทุกชนิดที่จะเข้าสู่เบอร์ลินตะวันตกรวมทั้งตัดกระแสไฟฟ้า ถ่านหิน เสบียงอาหาร และอื่น ๆ ด้วย โดยมีจุดมุ่งหมายจะบีบบังคับมหาอำนาจตะวันตกให้ละทิ้งเบอร์ลินตะวันตกเป็นการถาวร แต่มหาอำนาจตะวันตกได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการขนส่งทางอากาศ (Air Lift) ลำเลียงอาหาร และสิ่งจำเป็นต่อการประหารชีวิตให้แก่ชาวเบอร์ลินตะวันตก³ ประมาณว่าตลอดระยะเวลาแห่งการปิดกั้น 11 เดือน นักบินสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส ต้องบินไปมา ถึง 277,728 เที่ยวบิน ขนส่งอาหาร เชื้อเพลิง ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็นคิดเป็นน้ำหนักกว่า 2,343,301 ตัน⁴

บทบาทของการใช้กำลังทางอากาศโพ้นทะเลของสหรัฐอเมริกาคงกล่าว ทำให้สหรัฐอเมริกาเห็นประโยชน์ของกองทัพอากาศ จึงได้สนับสนุนบทบาทของกองทัพ

² ปรึคา อภิรัตน์, "บทบาทของสหรัฐอเมริกาทางเอเชียอาคเนย์ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาการทูต, 2505), หน้า 25.

³ Felix Gilbert, The End of the European Era 1890 to the Present (New York : W.W. Norton and Company, Inc., 1970), p. 349.

⁴ Derek Heater, Our World: This Century (London : Oxford University Press, 1983), pp.126-127.

อากาศในการดำเนินนโยบายการเมืองนอกประเทศมากขึ้น รวมทั้งในกรณีของประเทศไทย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยส่วนรวม สำหรับประเทศไทยนั้นแม้ว่าในระยะแรกสหรัฐอเมริกาจะให้การสนับสนุนด้านเศรษฐกิจและอาชญาวิทยาปกครองที่พบกเป็นอันคัมแรก แต่ต่อมาไม่นานเมื่อสหรัฐอเมริกาต้องประสบปัญหาเรื่องอินโคจีน สหรัฐอเมริกาก็เพิ่มการสนับสนุนแก่กองทัพอากาศไทยมากยิ่งขึ้น ในลักษณะที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากองทัพบก ทั้งนี้เพื่อให้ช่วยภาระกิจของสหรัฐอเมริกาในปัญหาที่กล่าว ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับกองทัพอากาศไทยจึงนำไปสู่การเข้าไปมีบทบาทและความสัมพันธ์กับการเมืองภายนอกหรือการเมืองระหว่างประเทศของกองทัพไทย ซึ่งอาจจะแบ่งการศึกษาได้เป็น 2 ระยะ คือ

บทบาทและความสัมพันธ์ของกองทัพอากาศกับการเมืองภายนอกสมัยจอมพลอากาศพื้น รณนภากาศ ฤทธาคนี

บทบาทและความสัมพันธ์ของกองทัพอากาศกับการเมืองภายนอกสมัยหลังจอมพลอากาศพื้น รณนภากาศ ฤทธาคนี

บทบาทและความสัมพันธ์ของกองทัพอากาศกับการเมืองภายนอกสมัยจอมพลอากาศพื้น รณนภากาศ ฤทธาคนี

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองเสร็จสิ้นลงไม่นานนัก ประเทศไทยต้องประสบกับมรสุมทางการเมืองอันเนื่องมาจากการที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม นำประเทศไทยไปร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่นประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร ทำให้อังกฤษและฝรั่งเศสต้องการจัดการกับประเทศไทยในฐานะประเทศแพ้สงคราม แต่ไทยไม่ยอมรับ ในกรณีนี้สหรัฐอเมริกามาเป็นผู้ไกล่เกลี่ยปัญหากังกล่าว⁵ และใน พ.ศ. 2488 นั้นเองสหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือในการบูรณะประเทศไทยจากภัยสงคราม อีกทั้งยังได้ตกลงร่วมกับอังกฤษในการรับซื้อผลิตภัณฑ์จากประเทศไทย ความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกานี้มีส่วนสำคัญทำให้รัฐบาลไทยสามารถตกลงปัญหาต่าง ๆ กับอังกฤษ

⁵ จันทรา บุรณฤกษ์ และ ปิยนาด มุนนาค, การศึกษายลกระทบททางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2463-2506) หน้า 78.

และฝรั่งเศส อันสืบเนื่องมาจากสงครามได้ และไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2489

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลยังไม่สามารถจัดการกับปัญหายุ่งเหยิงภายในประเทศได้ รัฐบาลสมัยนายปรีดี พนมยงค์ และสมัยของพลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่างก็ต้องประสบกับปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองที่รุนแรงจากภาวะเงินเฟ้อ ข้าราชการมากมาย และกรณีสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ทำให้สถานการณ์ของรัฐบาลอยู่ในขั้นวิกฤต ทหารกลุ่มหนึ่งนำโดยพลโทผิน ชุณหะวัณ และคณะจึงถือโอกาสก่อการรัฐประหารในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2490 และทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม โคกกลับเข้ามาบริหารประเทศอีกครั้ง

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ประกาศโครงการ 7 ประการ เกี่ยวกับนโยบายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีใจความโดยสรุปว่าจะชำระไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ และส่งเสริมองค์การสหประชาชาติ พร้อมทั้งนี้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็เปลี่ยนนโยบายต่างประเทศใหม่ คือพยายามหันไปผูกมิตรกับประเทศฝ่ายชนะสงคราม นั่นคือ มหาอำนาจตะวันตก ซึ่งมีสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศผู้นำ และมีนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์⁶ ดังที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม กล่าวว่า "รัฐบาลจะไม่เป็นซ้ายหรือขวา แต่ส่วนตัวข้าพเจ้าเองนั้นต่อต้านคอมมิวนิสต์"⁷

ซึ่งในขณะนั้นความวิตกกังวลถึงอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ในย่านเอเชียอาคเนย์ได้ทวีมากขึ้น เนื่องจากประเทศจีนได้เปลี่ยนระบบการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ในปี พ.ศ. 2492 ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกายกระดับขึ้นสู่ขั้นใหม่ที่แน่นแฟ้น และเป็นพันธมิตรร่วมกันในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ ในระยะนี้สหรัฐอเมริกากำลังวางแผนช่วยทางทหารและเศรษฐกิจแก่ประเทศแถบเอเชียเพื่อต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์

⁶ แดมสุช นูนนท์, ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525), หน้า 1.

⁷ Bangkok Post, April 14, 1948.

สหรัฐอเมริกาถือว่าประเทศอินโดจีนเป็นดินแดนอันตรายอันดับแรก ตีตกตามด้วยไทย อินโดนีเซีย และมลายู⁸

ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงส่งคณะทูตมาเอเชียพร้อมกันสองคณะ คณะแรกมีนาย โรเบิร์ต กริบฟริน (Robert Gribfrin) เป็นหัวหน้า เพื่อมาศึกษาว่าควรจะช่วย ประเทศในภูมิภาคนี้ทางเทคนิคและเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง ส่วนอีกคณะหนึ่งนำโดย นายฟิลลิป ซี. เจสส์ปี (Philip C. Jessup) อธิบดีกรมพิธีการทูตของสหรัฐอเมริกา และ นายวอลตัน คัมบิว. บัตเตอร์เวิร์ท (Walton W. Butterworth) ผู้ช่วยรัฐมนตรีต่างประเทศด้านกิจการตะวันออกไกล ได้พบปะและหารือที่กรุงเทพฯ กับเอกอัครราชทูต และผู้แทนอเมริกันประจำประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน ฟิลิปปินส์ อินโดจีน ฝรั่งเศส มลายู พม่า อินโดนีเซีย อินเดีย ปากีสถาน สิงคโปร์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฮองกง และไทย ในระหว่างวันที่ 12-15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2493⁹ การประชุม มุ่งเน้นถึงภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์และข้อเสนอให้เกิดความเข้มแข็งในการป้องกัน ภูมิภาคนี้¹⁰ และประเทศไทยได้กลายเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการดำเนินนโยบาย ทางประเทศสหรัฐอเมริกา ดังที่นายฟิลลิป เจสส์ปี กล่าวว่า "อเมริกามีนโยบาย แน่วแน่ที่จะไม่ยอมให้คอมมิวนิสต์แผ่ขยายอิทธิพลเข้าไปในเอเชีย หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นอันขาด"¹¹

⁸ แดมสุช นูมนนท์, ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง, หน้า 2.

⁹ กองกลาง แผนกเก็บ สสร., เรื่องการประชุมหัวหน้าคณะทูตอเมริกาที่กรุงเทพฯ แฟ้มที่ 15/145.

¹⁰ วิวัฒน์ มุ่งการดี, "ไทยและสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ค.ศ. 1945-1950" ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา, หน้า 321.

¹¹ Norman A. Graebner, "Global Containment : The Truman Year", Current History August 1969, p. 78.

เมื่อสิ้นสุดการประชุมเจสส์ป นายคีน แอชเชสัน (Dean Acheson) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา และนายหลุยส์ จอห์นสัน (Louis Johnson) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้เสนอแนะให้ ประชาชนาธิบดีทรูแมนอนุมัติช่วยเหลือทางทหารแก่ไทย 10 ล้านเหรียญ¹² มีวัตถุประสงค์ เพื่อชดเชยไว้ซึ่งความมั่นคงและอธิปไตยของประเทศไทยในการต่อต้านการรุกรานของ คอมมิวนิสต์จากภายนอกและบ่อนทำลายจากภายในประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทยนั้น รัฐบาลอเมริกันถือว่าประชากรจีนกว่า 3 ล้านคนในเมืองไทยเป็นแนวร่วมของจีน คอมมิวนิสต์¹³ และถ้าหากไม่ได้รับความช่วยเหลือทางทหาร ประเทศไทยก็จะไม่สามารถต้านทานแรงกดดันของคอมมิวนิสต์ได้

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้แสดงให้เห็นถึงความยินยอมและความร่วมมือ กับสหรัฐอเมริกาโดยการดำเนินการหลายอย่าง ประการแรก ประกาศรับรองรัฐบาล เบาไค่ ของเวียคนาม ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2493 และให้ถอนที่ทำการของ เวียดนามในกรุงเทพฯ ออกจากประเทศไทย ไม่ยอมรับสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้า เป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติอีกด้วย และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือเมื่อเกิดสงคราม เกาหลีในวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2493 ประเทศไทยได้ส่งกองกำลังไปรบใน เกาหลีร่วมกับกองกำลังสหประชาชาติที่นำโดยสหรัฐอเมริกา โดยส่งทหารกำลัง ภาคพื้นดิน 4,000 คน และหน่วยบินลำเลียงของกองทัพอากาศจำนวนหนึ่ง และ หน่วยบินลำเลียงของกองทัพอากาศจำนวนหนึ่ง และนอกจากนี้ประเทศไทยยังได้ส่งข้าว ไปช่วยเหลืออีก 40,000 เมตริกตัน มูลค่าประมาณ 87 ล้านบาท และไทยต้องเสีย

12

Frank C. Darling, Thailand and the United States

(Washington D.C. : Public Affairs Press, 1965), p. 70.

¹³ แดมสุช นุ่มนนท์, ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกาภายหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2, หน้า 2.

เงินถึง 18,984,267 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งทหารไปเกาหลี¹⁴

การปฏิบัติการของทหารอากาศในสงครามเกาหลี

ทหารอากาศได้เข้าร่วมปฏิบัติการในสงครามเกาหลี โดยเริ่มเมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2493 กองทัพอากาศได้ส่งนาวาอากาศตรีสวน จิตรโหมบูลย์ ไปร่วมอยู่ในคณะผู้สำรวจการทหาร

ต่อมาในวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2493 ได้ส่งทหารอากาศและทหารเรือ ไปกับทหารบกในการปฏิบัติการกับกองทัพสหประชาชาติเพื่อสู้รบในสงครามเกาหลีด้วย ครั้งนี้กองทัพอากาศจึงได้จัดส่งนายแพทย์และพยาบาลทหารอากาศชุดแรกจำนวน 7 คน ไปปฏิบัติหน้าที่ลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ รวมทั้งการให้การรักษาศัลยกรรมในโรงพยาบาลทหารของกองกำลังสหประชาชาติ ตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2493 และได้มีการส่งชุดอื่น ๆ ต่อมา แม้กระทั่งเมื่อสงครามเกาหลียุติแล้วในปี พ.ศ. 2495 กองทัพอากาศก็ยังส่งชุดพยาบาลไปเกาหลี ผัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันปฏิบัติหน้าที่จนกระทั่งถึงชุดที่ 29 พ.ศ. 2517 จึงได้ยุติ

ภายหลังจากกองทัพอากาศได้จัดส่งพยาบาลทหารอากาศไปแล้ว กองทัพอากาศได้ตกลงใจส่งผู้บังคับสื่อสารไปปฏิบัติการร่วมกับกองกำลังของสหประชาชาติอีก¹⁵ โดยเตรียมการจัดกำลังผู้บังคับสื่อสารขึ้น 1 ชุด เพื่อฝึกและอบรมเจ้าหน้าที่ที่จะส่งไปปฏิบัติการในผู้บังคับสื่อสารในสมรภูมิเกาหลี ในขณะที่กองทัพอากาศเตรียมฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในผู้บังคับสื่อสารนั้น กระทรวงกลาโหมได้พิจารณาปรับปรุงกำลังทหารที่จะส่งไปร่วมรบกับสหประชาชาติกรณีสงครามเกาหลีใหม่ สถาปนากรมราชอากาศ

¹⁴ กองกลาง สสร. แห่งที่ 1/13.4 เรื่องเบิกเสรี เรื่องการส่งทหารไปร่วมรบในเกาหลี จดหมายที่ น.35053/2493 จากรัฐมนตรีคลัง ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 25 กันยายน 2493 เรื่องการดำเนินการจัดตั้งกรมผสมไปทำการร่วมรบกับสหประชาชาติและประมาณค่าใช้จ่ายของคณะทูตและกรมผสม.

¹⁵ คำสั่งกองทัพอากาศ, "ฉบับเฉพาะ" ที่ 21127/93 ลงวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2489 เรื่องให้เตรียมฝึกและอบรมเจ้าหน้าที่ในผู้บังคับสื่อสารที่จะส่งไปเกาหลี.

เห็นชอบด้วย กระทรวงกลาโหมจึงแจ้งให้กองทัพอากาศทราว ซึ่งมีสาระสำคัญคือ "...กองทัพอากาศจึกเครื่องบินลำเลียง 1 หมู่ 3 เครื่อง เจ้าหน้าที่ตามอัตราและเจ้าหน้าที่ สร.ประจำ บ.ขนส่งสหประชาชาติ 3 ชุด"¹⁶

ดังนั้น กองทัพอากาศจึงได้จัดกำลังทางอากาศเฉพาะกิจขึ้นเรียกว่า "หน่วยบินลำเลียง" กำหนดภารกิจ การจัดอัตรากำลังและปฏิบัติอื่น ๆ ขึ้น ได้ออกเดินทางไปปฏิบัติราชการสงคราม ณ ประเทศเกาหลี เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2494

หน่วยทหารอากาศไทยที่เข้าร่วมรบกับกองกำลังสหประชาชาติในกรณีสงครามเกาหลีแบ่งเป็น 3 หน่วย คือ

1. นายทหารติดต่อดำเนินการอากาศขึ้นตรงต่อหัวหน้านายทหารติดต่อดำเนินการกองบัญชาการกองทัพสหประชาชาติ
2. หน่วยบินลำเลียง
3. ชุดพยาบาลทหารอากาศ

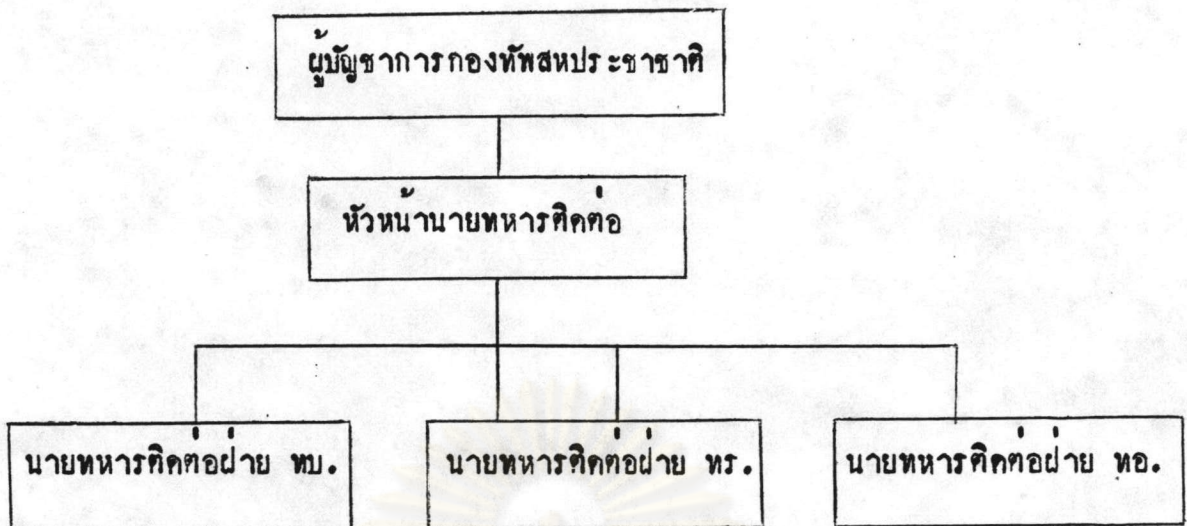
1. นายทหารติดต่อดำเนินการอากาศขึ้นตรงต่อหัวหน้านายทหารติดต่อดำเนินการกองบัญชาการกองทัพสหประชาชาติ

กองทัพอากาศได้จัดนายทหารอากาศที่มียศไม่ต่ำกว่านาวาอากาศตรีชุดละ 1 นาย ผดัดเปลี่ยนกันไปปฏิบัติหน้าที่ชุดละ 1 ปี มีผังการจัดส่วนราชการดังนี้¹⁷

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

¹⁶คำสั่งกลาโหม "ลับเฉพาะ" กวณมาก ที่ 8109/94 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2494 เรื่อง การปรับปรุงกำลังทหารไปร่วมรบกับสหประชาชาติกรณีสงครามเกาหลี.

¹⁷กองบัญชาการทหารสูงสุด, ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเกาหลี (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แผนที่ทหาร, 2524), หน้า 407-408.

2. หน่วยบินลำเลียง ใ้ปฏิบัติหน้าที่

2.1 ขนส่งทางอากาศ ระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลี ระหว่างสนามบินภายในประเทศเกาหลี และระหว่างสนามบินภายในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ ลำเลียงทหาร ลำเลียงอาวุธยุทโธปกรณ์ ลำเลียงผู้ป่วยเจ็บส่งกลับทางอากาศ

2.2 บินฝึกให้พลเรือน

2.3 บินเมลี่ให้กองกำลังสหประชาชาติ

2.4 บินรับ-ส่งบุคคลสำคัญ

2.5 บินช่วยบรรเทาสาธารณภัยให้แก่สหภาพอากาศญี่ปุ่นเมื่อคราวเกิดวาตภัยและอุทกภัย

2.6 ปฏิบัติการพิเศษตามคำสั่ง

3. ชุดพยาบาลทหารอากาศ ประกอบด้วยแพทย์ และบุรุษพยาบาล

ในด้านการรบ นักบินสามารถนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศไทย ด้วยการแสดงความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของนักบินได้อย่างดี ได้รับความชื่นชมเยินยอในด้านการทำงาน ทำให้นักบินของไทยได้มีโอกาสได้รับเหรียญกล้าหาญเชิดชูเกียรติจากกองกำลังสหประชาชาติ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี ดังรายงานว่า

... ค่ายทางราชการทหารแจ้งให้ทราบว่า นายพลตรี แมงคุด คูชิ ผู้บัญชาการกองพลบินที่ 315 โค้ท่าพิชัยประคับ เจริญสุนทร ประชาชาติ ไทแก่นายทหารอากาศไทย 2 นายที่หน่วยบินตาสึกาวา เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2496 คือ

1. นาวาอากาศโทไกรวัลย์ ถาวรชาร ผู้บังคับหน่วยบินลำเลียงอากาศโคโรบี เจริญบูรอนสตาร์
2. พันจ่าอากาศเอกเฉลิมชัย จันทร์วิรุจ ช่างวิทยุประจำหน่วยบินลำเลียงทางอากาศโคโรบี เจริญแอมิเคล¹⁸

นอกจากนี้แล้วมีหน่วยบินลำเลียงของไทยโค้ท่าประวัติที่ยิ่ง โดยได้รับโล่ให้เงินและคำชมเชยความดีในการปฏิบัติงานโดยปราศจากอันตราย คั้งนั้นหัวหน้านายทหารติดต่อกับประจำกองบัญชาการสหประชาชาติ ณ กรุงโตเกียว ผู้บัญชาการกองบินอเมริกันที่ 174 โค้ท่าพิชัยมอบโล่ให้เงินให้เป็นเกียรติแก่หน่วยบินลำเลียงกองทัพอากาศไทยเมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2496 และโค้ท่ากล่าวคำชมเชยคุณงามความดีของหน่วยบินลำเลียงกองทัพอากาศไทยว่า

... หน่วยบินลำเลียงไทย ในสังกัดกองพลบินลำเลียงที่ 174 โค้ท่าปฏิบัติกรอย่างดีเกินในการลำเลียงทางอากาศให้แก่กองกำลังสหประชาชาติ โดยการส่งยุทธโธปกรณ์และพัสดุเสบียง ที่อยู่ในความต้องการอย่างรีบด่วน ถึงแม้จะทำการบินเหนือภูมิประเทศอันเต็มไปด้วยอันตราย และต้องรอนลงสู่ทางขึ้นลงที่สั้นและนากลัวอันตราย ก็ปรากฏว่าหน่วยบินไทยสามารถทำสถิติความปลอดภัยในการบินไวโคโรบีเปอร์ เซนต์เต็ม ระยะเวลาของการปฏิบัติหน้าที่นี้ ตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2496 ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2496 ฉะนั้นเพื่อเป็นการรับรองเกียรติประวัติอันสูงเกินในการปฏิบัติหน้าที่โค้ท่าปราศจากอุปัทวเหตุดังกล่าวกองพลบินลำเลียงที่ 374 โค้ท่ามอบโล่ให้แกหน่วยบินลำเลียงไทย เกียรติประวัติอันนี้ขอมนำเกียรติคุณอันสูงมาสู่บรรดานายทหารและทหารแห่งหน่วยบินไทย¹⁹

ค่ายแห่งนี้ สงครามเกาหลีจึงเป็นสงครามครั้งแรกที่กองทัพอากาศไทยได้เข้าร่วมในสถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศอย่างเต็มที่ และยังเป็นกา

¹⁸ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, ป.7/2496/กท.4 เรื่องนายทหารอากาศไทยรับเหรียญกล้าหาญ.

¹⁹ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, เอกสาร ป.7/2496/กท.4 หนังสือราชการข่าวต่าง ๆ ข่าวพาดิษฐ์ 7 มิถุนายน 2496 เรื่องหน่วยบินลำเลียงไทย ทำประวัติสูงเกินได้รับโล่ให้เงินและคำชมเชยความดีปฏิบัติงานโดยปราศจากอันตรายร้อยเปอร์เซ็นต์

เปิดโอกาสให้สหรัฐอเมริกาเห็นความสามารถในการปฏิบัติการกิจหน้าที่ของกองทัพ
อากาศไทย และเป็นเหตุที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไว้วางใจที่จะให้ความช่วยเหลือพัฒนา
กองทัพอากาศไทยมากขึ้น จนกลายเป็นหน่วยงานที่ได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐ
อเมริกามากที่สุด²⁰

ในสงครามเกาหลีนี้เป็นยุคแรกของการรบทางอากาศด้วยเครื่องบินขับไล่
ไอพ่นระหว่างเอฟ-86 "เซเบอร์" ของสหรัฐอเมริกา และมิก-15 "ฟาวท" ของ
รัสเซีย กองทัพอากาศของไทยได้มีโอกาสศึกษาและใช้อาวุธและยุทธวิธีการรบแบบ
สมัยใหม่จากกองทัพสหรัฐอเมริกา เนื่องจากอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ในสงคราม
ครั้งนี้ สหรัฐอเมริกาเป็นผู้ให้เป็นส่วนใหญ่²¹

แม้ว่าสงครามเกาหลีเป็นการทำสงครามระหว่างประเทศโลกเสรีกับ
ประเทศคอมมิวนิสต์ โดยสงครามเริ่มเปิดฉากจากการรุกรานเพื่อรวมประเทศของ
เกาหลีเหนือ แต่ไทยและสหรัฐอเมริกาก็ความว่าเป็นการรุกรานของคอมมิวนิสต์
จึงเพิ่มความวิตกกังวลต่อสหประชาชาติมากขึ้น ดังนั้นในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2493
จึงได้มีการลงนามข้อตกลงว่าด้วยการช่วยเหลือทางทหารระหว่างประเทศไทยและ
รัฐบาลสหรัฐอเมริกา นายเอ็ดวิน แสตตัน (Edwin Stanton) ใ้ข้อธิบายว่า
"ข้อตกลงนี้เป็นเรื่องของการต่อต้านคอมมิวนิสต์โดยเฉพาะ เพราะทางรัฐบาลไทย
ขอความช่วยเหลือไปเพื่ออเมริกา โดยให้เหตุผลว่า ภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์กำลัง
คุกคามอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงและเมืองไทยกำลังถูกจ้องตะครุบอยู่อย่างหิวกระหาย"²²

²⁰ สัมภาษณ์พลอากาศตรีประเสริฐ สัจจนกร เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2531.

²¹ กองกลาง, สสร.1/13.4 เรื่องเบิกเสรีจเรือทหารไทยไปร่วมรบ
ในเกาหลี จม.ที่ น.15155/2493 จากรัฐมนตรีกลาโหม เรื่องการเจรจาผู้แทน
อเมริกัถึงนายกรัฐมนตรี วันที่ 27 กันยายน 2493.

²² แดมสุข นุ่มนนท์, ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกาภายหลัง
สงครามโลกครั้งที่สอง, หน้า 4.

ในระยะก่อนหน้านี กองทัพอไทยรวมทั้งกองทัพอากาศมีอาวุธยุทหกรณ์และ เครื่องบินซึ่งจัดหาจากนานาประเทศ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน จึงเป็น การยากที่สหรัฐอเมริกาจะให้ความช่วยเหลือในด้านการซ่อมบำรุงและจัดหาสิ่งอุปกรณ์ สนับสนุนอาวุธยุทหกรณ์ ปรากฏว่าเมื่อ พ.ศ. 2493 กองทัพอไทยยังใช้อาวุธและ เครื่องบินที่เหลือจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งบางลำและอาวุธบางอย่างก็ล้าสมัยและ หมดอายุแล้ว ดังนั้นเมื่อสหรัฐอเมริกาเริ่มโครงการช่วยเหลือทางทหารครั้งใหม่ สหรัฐอเมริกาได้เริ่มเปลี่ยนอาวุธต่าง ๆ ของกองทัพอไทยมีอยู่ประมาณ 15% ให้เป็น แบบเดียวกันกับที่สหรัฐอเมริกาใช้ เป็นการช่วยเหลือโดยที่สหรัฐอเมริกาไม่คิดมูลค่า ใด ๆ ทั้งสิ้น เช่น อาวุธยุทหกรณ์ รถถัง เรือรบ เครื่องบิน การฝึกหัด สิ่งอุปกรณ์ และการก่อสร้างในขณะนั้นกองทัพอากาศได้รับเครื่องบินจากสหรัฐอเมริกา 70-80 เครื่อง²³ กองทัพอากาศต้องเตรียมนักบินไว้สำหรับการรับความช่วยเหลือของ สหรัฐอเมริกา โดยระดมบุคคลที่สำเร็จจากมหาวิทยาลัยมาฝึกเป็นนักบิน²⁴ ทั้งนี้ สหรัฐอเมริกาเห็นว่าภัยคอมมิวนิสต์นั้นเป็นภัยมาจากภายนอก ฉะนั้นการป้องกันทาง อากาศจึงเป็นความจำเป็นที่ขาดไม่ได้ อย่างน้อยก็เป็นการป้องปรามฝ่ายตรงข้าม²⁵ และผลมาจากสงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามเกาหลีที่กำลังดำเนินอยู่ทำให้เห็น ว่ากำลังทางอากาศมีความจำเป็นที่ทำให้ภาคพื้นดินมีชัยชนะ²⁶ ประกอบกับในขณะนั้น ผู้บัญชาการทหารอากาศ จอมพลอากาศพื้น รชนอากาศ ฤทธาคนี มีความสัมพันธ์อันดี กับจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีและผู้บัญชาการสูงสุด กองทัพอากาศ ของบประมาณเท่าไรก็ไม่ค่อยจะถูกคัด จอมพลอากาศพื้น รชนอากาศ ฤทธาคนี ได้กล่าวว่า "ทางกองทัพอากาศของบประมาณไปเท่าไรท่าน (จอมพล ป. พิบูลสงคราม) มักจะเห็นดีด้วย ท่านให้การสนับสนุนเสนอแนะ เพราะเห็นความสำคัญของกองทัพอากาศ

²³ รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (วิสามัญ), ครั้งที่ 27/2494 วันพฤหัสบดีที่ 19 เมษายน 2494 แผ่นที่ 9.

²⁴ เรื่องเดียวกัน.

²⁵ จากการสัมภาษณ์พลอากาศตรีสำเริง เกิดแก้ว เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2530.

²⁶ กองทัพอากาศ, หนังสือที่ระลึกกองทัพอากาศครบรอบ 60 ปี, หน้า 88.

นับตั้งแต่สงครามอินโดจีนมาเพียงแต่ท่านขอให้ตามเท่าที่จำเป็น²⁷ โดยแบ่งส่วนราชการภายในกองทัพครั้งใหม่ให้เป็นสัดส่วนเหมือนกับสหรัฐอเมริกา คือแบ่งเป็นส่วนกลาง ซึ่งประกอบด้วยฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายเทคนิค ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ และส่วนการศึกษา กับ ส่วนกำลังรบ ทั้งแผนภูมิ

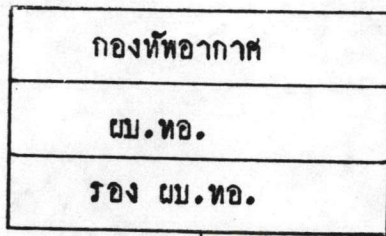
อนึ่ง ความช่วยเหลืออย่างมากของสหรัฐอเมริกาใน พ.ศ. 2494 และ พ.ศ. 2495 ควบคู่กับการที่กองทัพอากาศได้รับมอบกองบินทหารเวือมาสังกัด อันเป็นผลมาจากกฎแมนฮัตตัน ทำให้กองทัพอากาศจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่ ทั้งแผนภูมิ²⁸

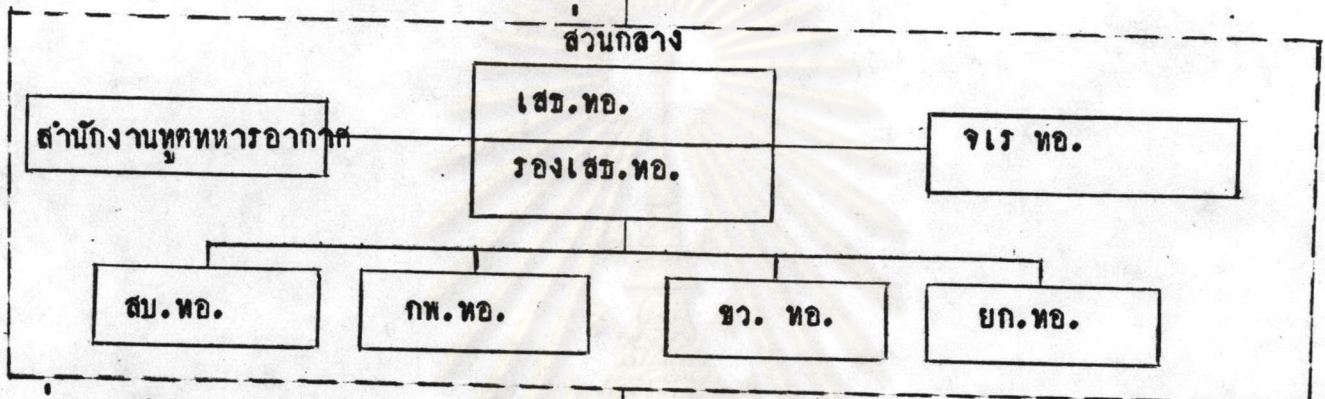
ศูนย์วิทยพัชกร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁷ สัมภาษณ์จอมพลอากาศพื้น รชนภาคี ฤทธาคณี วันที่ 18 ธันวาคม 2529.

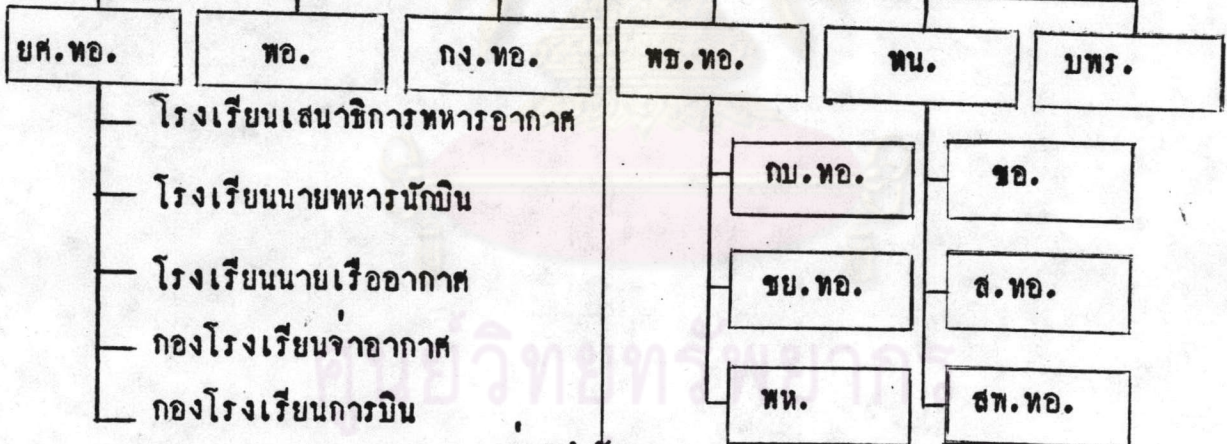
²⁸ กระทรวงกลาโหม, ประวัติกองทัพไทยในรอบ 200 ปี พ.ศ. 2325-2525, หน้า 352.

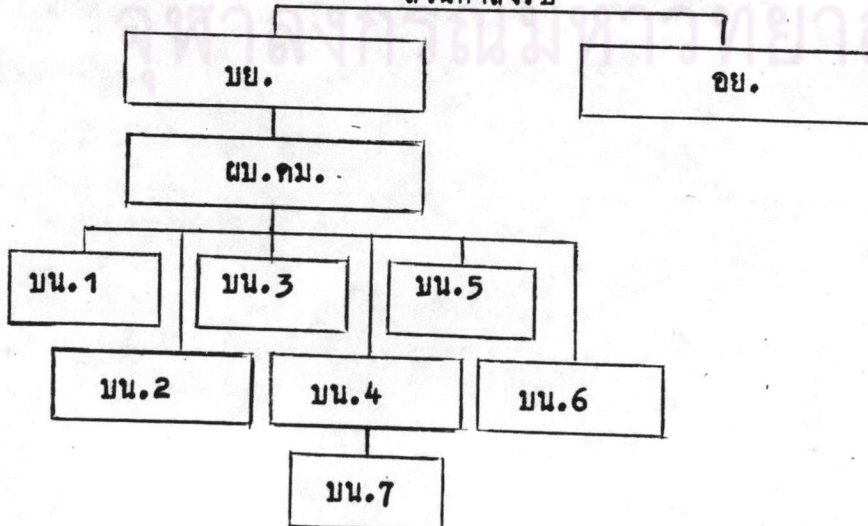
กรมเสนาธิการทหารอากาศ

ส่วนการศึกษา

ส่วนกำลังรบ

การจัดองค์กรกองทัพอากาศแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนกลาง ส่วนการศึกษา ส่วนกำลังรบ ส่วนกำลังรบเป็นหน่วยรบทั้งทางอากาศและการป้องกันฐานบิน ได้แก่

กองบินยุทธการ มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาและดำเนินการฝึกอบรบให้หน่วยกำลังทางอากาศสามารถปฏิบัติการในการสนับสนุนกำลังทางภาคพื้นดิน การป้องกันภัยทางอากาศ การขนส่งทางอากาศ และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอากาศสู่มิหิวเหตุ มีหน่วยขึ้นตรง คือ ผู้บังคับทหารอากาศกองเมือง กองบินน้อยที่ 1-2-3-4-5-6-7

กรมอากาศโยธิน มีหน้าที่จัดเตรียมกำลังรบทางภาคพื้นดินไว้ให้พร้อมรบเพื่อป้องกันที่ตั้งและรักษาสนามบินให้ปลอดภัยจากการรุกราน หรือการโจมตีของข้าศึกทั้งในยามปกติและยามสงคราม หน้าที่รองคือการร่วมรบประสานกับกองทัพบกและกองทัพเรือ เมื่อจำเป็นในยามสงคราม และดำเนินการรักษาความสงบภายในที่ตั้ง ตลอดจนฝึกอบรบทหารให้มีความสมรรถภาพในการรบและมีระเบียบวินัยอันดีงามในยามปกติ

ต่อมาใน พ.ศ. 2496 นายพลคไวท์ ดี. ไอเซนเฮอว์ (Dwight D. Eisenhower) เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีพรรครีพับลิกัน บทบาทการสกัดกั้นคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกาได้ขยายมากขึ้นมาถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และยิ่งเมื่อพรรคชาตินิยมเวียคนามของโฮจิมินห์ชนะกองทหารฝรั่งเศสที่เคียนเบียนฟู ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2497 ทำให้ฝรั่งเศสซึ่งเคยเป็นมหาอำนาจสำคัญที่มีอิทธิพลและบทบาทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มลฑลหายไป สหรัฐอเมริกาในฐานะประเทศมหาอำนาจผู้นำฝ่ายโลกเสรีจึงเข้ามามีอิทธิพลและบทบาทต่อภูมิภาคนี้มากขึ้นแทนที่โดยความเห็นชอบของฝรั่งเศส²⁹

²⁹อรุณ อุกมชัย, "ยุทธศาสตร์ของอเมริกาในเอเชียอาคเนย์" ปริทัศน์สาร ปีที่ 1 ฉบับที่ 8 ประจำเดือนกรกฎาคม 2525, หน้า 10.

ในขณะนั้นได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันมากกว่าประเทศไทยเป็นเป้าหมายสำคัญ
 ในภูมิภาคของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์จะพุ่งเล็งต่อไป³⁰ ดัง
 เอกสารใค้อธิบายว่า "รัฐบาลไทยก็ตระหนักถึงเรื่องนี้เพราะถ้าคอมมิวนิสต์คิดแทรกแซง
 บ่อนทำลายความมั่นคงของไทยย่อมทำได้สะดวก เพราะคอมมิวนิสต์สามารถตั้งฐานช่อง
 สมกำลังคนใกล้เมืองไทยได้"³¹ ส่วนสหรัฐอเมริกาเองก็เห็นความจำเป็นของตนเอง
 ที่จะต้องเข้ามาช่วยเหลือประเทศที่เป็นเสรีอยู่ สหรัฐอเมริกาได้ทำสนธิสัญญา
 ความมั่นคงร่วมกับประเทศต่าง ๆ เพื่อป้องกันเอเชียถึง 7 ฉบับ แต่ฉบับที่สำคัญคือ
 สนธิสัญญาป้องกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia Treaty
 Organization SEATO) ซึ่งไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การสนธิสัญญานี้ด้วย
 สนธิสัญญาซีโต้เป็นสนธิสัญญาที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการ เศรษฐกิจ และ
 วิชาการ อันประกอบด้วยประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส
 ปากีสถาน ไทย และฟิลิปปินส์ ลงนามวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2497 ซึ่งสนธิสัญญา
 นี้เป็นไปตามนโยบายปิดล้อมคอมมิวนิสต์ของไอเซนฮาว์ ตามเงื่อนไขของสนธิสัญญา
 ฉบับนี้ของสหรัฐอเมริกาให้ความช่วยเหลือแก่ไทยและฟิลิปปินส์เป็นอย่างมาก
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางการทหาร³² สำหรับฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกาให้ความ
 ช่วยเหลือทางการกองทัพเรือเป็นสำคัญ ส่วนประเทศไทยนั้นสหรัฐอเมริกาให้ความ
 ช่วยเหลือทางการกองทัพอากาศ เพราะสหรัฐอเมริกาคองการให้ประเทศไทยเป็น
 ฐานทัพหน้า (Forward Box) ในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ตามยุทธศาสตร์บนอก

³⁰ ชงชัย ฟิ่งกันภัย, "ลัทธิคอมมิวนิสต์และนโยบายต่อต้านของรัฐบาลไทย
 พ.ศ. 2464-2500" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 428.

³¹ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประชุมสนธิสัญญา
 ร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" เล่มที่ 72 ตอนที่ 2 วันที่ 4 มกราคม 2498,
 หน้า 1-2.

³² Corrine Phuangkasem, Thailand and SEATO (Bangkok :
 Thai Watana Panich Co. Ltd. 1975), pp. 29-30.

ประเทศของสหรัฐอเมริกา³⁴ ซึ่งมีจำนวนมากพอที่จะตั้งกองทหารได้ 10 กองพัน พร้อมทั้งเครื่องบินและเรือรบแบบทันสมัยสำหรับกองทัพอากาศและกองทัพเรือ³⁵ สหรัฐอเมริกาให้ความช่วยเหลือมากเพราะสหรัฐอเมริกาทรงจะให้ทหารไทยเข้าแทนฝรั่งเศสในเคียนเบียนฟู³⁶ เนื่องจากยุทธศาสตร์ในการต่อต้านจีนของสหรัฐอเมริกา ได้ย้ายมาอยู่ที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้³⁷

เมื่อพลเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เดินทางไปสหรัฐอเมริกาได้ไม่นาน พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ เสนาธิการทหารอากาศก็ได้เดินทางไปสมทบเพื่อขอความช่วยเหลือให้กับกองทัพอากาศ โดยทางกองทัพอากาศต้องการเครื่องบินไอพ่น และเครื่องมือสำหรับสร้างสนามบินรับเครื่องบินไอพ่น³⁸ สหรัฐอเมริกามอบเครื่องบินแบร์แคท 70 เครื่อง³⁹ พร้อมอุปกรณ์ในการบำรุงรักษาโดยการให้เปล่า ทำให้กองทัพมีการขยายตัว นักบินมีสมรรถภาพสูงขึ้น ดังรายงานของวิทยุสารประจำวันวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2493

...กองทัพอากาศในปัจจุบันได้ขยายตัวเป็นอันมาก ทั้งทางวัตถุ อุปกรณ์ ทางบุคคลและจิตใจ ถ้าจะเปรียบกับสมัยเมื่อก่อน ก็เท่ากับความเติบโตของเด็กกับผู้ใหญ่ กล่าวคือในทางวัตถุอุปกรณ์เช่น เครื่องบิน ขณะนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก ทั้งนี้โดยได้รับความร่วมมือจากสหรัฐอเมริกาคงด้วย

³⁴ สัมภาษณ์พลอากาศตรีประเสริฐ สัชฌุกร เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2531.

³⁵ แดมสุข นุ่มนนท์, ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2, หน้า 5.

³⁶ สัมภาษณ์พลอากาศตรีบุญทรง สุภานนท์ เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2530.

³⁷ อรุณ อุกมรัชฎ์, "ยุทธศาสตร์ของอเมริกาในเอเชียอาคเนย์" ปริทัศน์สาร, หน้า 11.

³⁸ "สหรัฐอเมริกาช่วยขยายกองทัพไทย" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ วันอาทิตย์ที่ 11 กรกฎาคม 2497 ปีที่ 1 ฉบับที่ 3, หน้า 7.

³⁹ หนังสือพิมพ์สยามนิกร, ประจำวันที่ 21 มีนาคม 2497.

สำหรับในค่านบุคคลเมื่อสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 นักบินจะบินได้ในอากาศเพียงคนละ 100 ชั่วโมงต่อปี ในกองทัพอากาศทั้งหมดคอย่างมากที่สุดจะบินได้ในอากาศประมาณ 5,000 ชั่วโมง แต่มาในปีนี้เวลาบินทั้งหมดของกองทัพอากาศสูงขึ้นไปถึง 50,000 ชั่วโมง

ในค่านการช่างเวลานี้ก็ได้จัดให้มีการซ่อมเครื่องบินด้วยเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย สามารถซ่อมเครื่องบินทุกชนิดได้เป็นอย่างดีที่ทั้งใดคาร์ก็จะสร้างเครื่องบินขึ้นเองด้วย⁴⁰

นอกจากนี้กองทัพอากาศได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปดูงานและฝึกอบรมใช้เครื่องบินไอพ่น⁴¹ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2498 สหรัฐอเมริกาได้ส่งเครื่องบินตรวจการณ์ลาดตระเวนไอพ่นแบบที-33 จำนวน 6 เครื่อง เพื่อให้กองทัพอากาศเตรียมไว้สำหรับการรบในเวียดนาม นายจอห์น อี. เพอร์ฟอย (John E. Peurifoy) เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยได้กล่าวในการมอบเครื่องบินไอพ่นที-33 ไว้ดังนี้ "กองทัพอากาศไทยได้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว และพร้อมปฏิบัติการรบได้เสมอ กองทัพอากาศไทยได้บรรลุถึงขั้นเป็นกองทัพที่ทันสมัย สามารถปฏิบัติการรบและรักษาไว้ซึ่งความเป็นปึกแผ่นของอาณาเขตไทยตลอดจรรโลงความสันติของโลกพร้อมกับประชาชาติเสรีต่าง ๆ"⁴²

นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังมอบอาวุธยุทโธปกรณ์แก่กองทัพอากาศ ซึ่งได้แก่ปืนเล็กยาวประจำการ จนกระทั่งบินต่อสู้อากาศยานขนาดเบาสำหรับป้องกันสนามบิน พร้อมกับร่มชูชีพ อุปกรณ์การบินทุกชนิดแม้กระทั่งหมวกสำหรับนักบินเครื่องบินไอพ่น⁴³

การจัดตั้งโรงเรียนนายเรืออากาศในปี พ.ศ. 2496 ก็ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วย MAAG ฝ่ายทหารอากาศของสหรัฐอเมริกา⁴⁴ ด้วยเหตุนี้ การสอนใน

⁴⁰ วิทยุสารประจำวัน ที่ 18 มีนาคม 2497.

⁴¹ "ข้อตกลงทางการทหารระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา" รัฐสภาสาร ปีที่ 2 ฉบับที่ 31 วันที่ 21 กรกฎาคม 2497.

⁴² หนังสือพิมพ์สยามนิกร, ประจำวันที่ 5 สิงหาคม 2498.

⁴³ หนังสือพิมพ์สยามนิกร, ประจำวันที่ 29 มีนาคม 2498.

⁴⁴ โรงเรียนนายเรืออากาศ, หนังสืออนุสรณ์โรงเรียนนายเรืออากาศรุ่น 1 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมทหารสื่อสารทหารอากาศ, 2500), หน้า 14-15.

โรงเรียนก็เอาแบบอย่างมาจากสหรัฐอเมริกา และได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใน
 ด้านการศึกษาของกองทัพอากาศด้วย กล่าวคือ ก่อนหน้าที่กองทัพอากาศประจำ
 นายทหารจากกองทัพบก กองทัพเรือ และนายตำรวจ เข้ามาเป็นศิษย์การบินตามความ
 จำเป็น เมื่อฝึกสำเร็จแล้วก็อยู่รับราชการเป็นนายทหารหลักของกองทัพอากาศ ส่วน
 นายทหารเทคนิคนั้นก็ได้มาจากผู้ที่กองทัพอากาศให้ทุนไปศึกษาต่อในต่างประเทศบ้าง
 ได้จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบ้าง และเรียกนายคาบกองหนุนมาอบรมวิชาช่างเอง
 บ้าง⁴⁵ แต่เมื่อกองทัพอากาศมีโรงเรียนนายเรืออากาศของตนเองแล้วก็ทำให้
 กองทัพอากาศมีนายทหารหลักที่ผลิตขึ้นเองทำให้เกิดเอกภาพในกองทัพ⁴⁶

ปรากฏว่าใน พ.ศ. 2498 อัตรากำลังพลของกองทัพอากาศเพิ่มขึ้นเป็น 7 เท่าตัว
 เทียบกับปี พ.ศ. 2494 เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น
 ต้องเตรียมกำลังคนไว้สำหรับเทคโนโลยีทางอากาศสมัยใหม่ งบประมาณก็ได้รับเพิ่มมากขึ้น
 จาก 78,048,764 บาทใน พ.ศ. 2494 เป็น 131,300,000 บาท ใน พ.ศ. 2498⁴⁷
 ในขณะที่ในปีเดียวกันกองทัพเรือได้รับ 108,000,000 บาท และกองทัพบกได้รับ
 320,500,000 บาท⁴⁸ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากองทัพอากาศได้งบประมาณมากกว่ากองทัพเรือ

จะเห็นได้ว่าจากการได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาทำให้กองทัพอากาศ
 ได้รับการพัฒนามากขึ้น เนื่องจากสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญแก่ภูมิภาคนี้ซึ่งเน้นทางด้าน
 เทคโนโลยี ทำให้กองทัพอากาศของไทยมีศักยภาพทางกำลังขึ้นมา โดยเฉพาะโครงสร้าง
 ของกรมอากาศโยธิน และกองบินยุทธการก็ได้รับแบบอย่างมาจากสหรัฐอเมริกา⁴⁹

ใน พ.ศ. 2498 กองทัพอากาศได้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดส่วนราชการ
 ดังแผนภูมิ

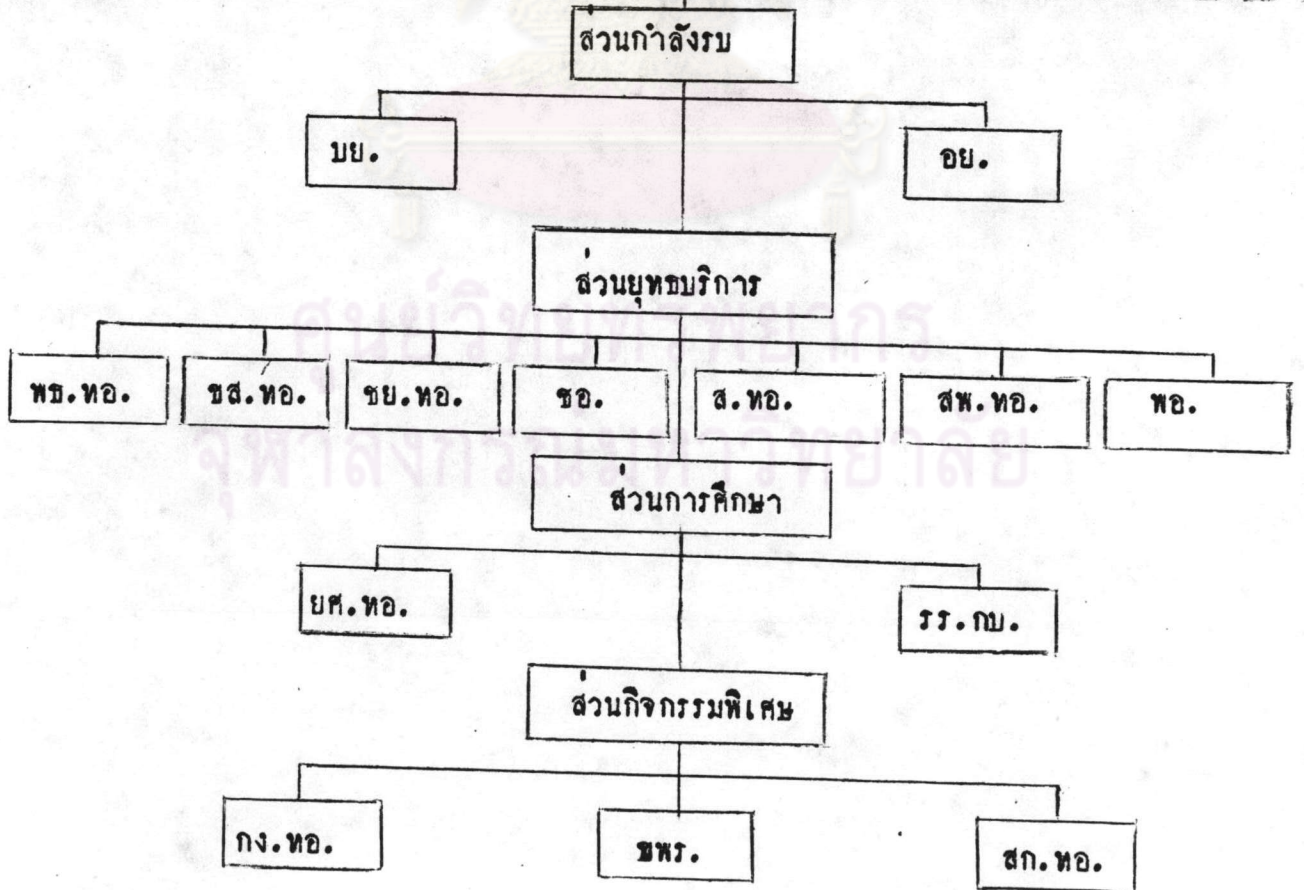
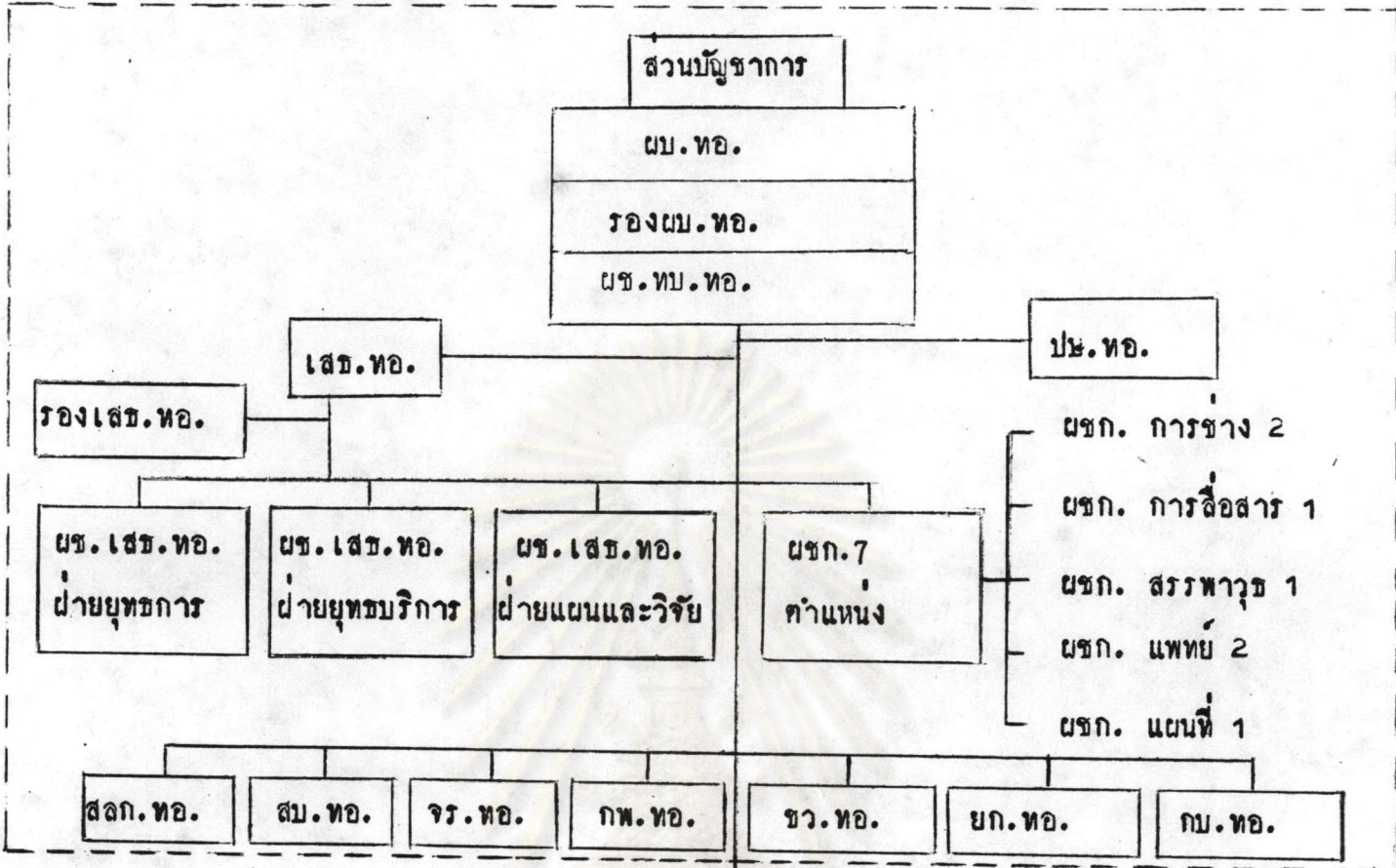
⁴⁵โรงเรียนนายเรืออากาศ, หนังสืออนุสรณ์โรงเรียนนายเรืออากาศรุ่น 1,
 หน้า 14-15.

⁴⁶สารข่าวฟ้า, ประจำวันที่ 17 มกราคม 2521.

⁴⁷กองทัพอากาศ, "งบประมาณของกองทัพอากาศ" ข่าวทหารอากาศ
 ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 มีนาคม 2499, หน้า 28.

⁴⁸รายงานการประชุมผู้แทนราษฎร, วันพฤหัสบดีที่ 20 ตุลาคม 2497.

⁴⁹สัมภาษณ์พลอากาศตรีสำเร็จ เกิดแก้ว เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2530.

หน่วยงานที่เพิ่มมาได้แก่ส่วนยุทธบริการ ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนในการช่วยรบ และส่วนกิจกรรมพิเศษ

บทบาทและความสัมพันธ์ของกองทัพอากาศกับการเมืองภายนอกหลังสมัยจอมพลที่
รณนภาภาศ ฤทธาภาศ

ใน พ.ศ. 2500 รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ถูกคณะทหารนำโดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำรัฐประหารโค่นอำนาจเมื่อเดือนกันยายน จากนั้นคณะ ผู้ยึดอำนาจได้ตั้งรัฐบาลพลเรือนภายใต้การอุปถัมภ์ของกองทัพ โดยมีนายพจน์ สารสิน และพลโทถนอม กิตติขจร บริหารอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง จนถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2501 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงทำรัฐประหารครั้งที่สองและเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ด้วยตนเอง รัฐบาลชุดนี้ได้ดำเนินนโยบายรวมอำนาจอย่างเด็ดขาด โดยประกาศ กฎอัยการศึก ยกเลิกรัฐธรรมนูญ รัฐสภา พรรคการเมือง ตลอดจนจับกุมกวาดล้าง นักการเมือง นักหนังสือพิมพ์ นักศึกษา ประชาชน ในข้อหาการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ จำนวนมาก นอกจากนี้ใช้รัฐธรรมนูญการปกครอง พ.ศ. 2502 ซึ่งนายกรัฐมนตรี มีอำนาจสูงสุดปกครองประเทศ⁵⁰ ในขณะเดียวกันจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีนโยบาย ต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างเด็ดเดี่ยว ดังกล่าวที่ว่า "ข้าพเจ้าต่อสู้จนสุดสิ้นลมหายใจ ทุกกระเปาะนิ้วแห่งดินแดนคนไทย ข้าพเจ้าจะรักษาไว้ด้วยชีวิตและเลือดเนื้อของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่ยอมให้ประเทศไทยตกเป็นทาสคอมมิวนิสต์ในขณะที่ข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่"⁵¹

สหรัฐอเมริกาได้รับรองรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ด้วยความชื่นชม ทั้งนี้เป้าหมายที่สหรัฐอเมริกาสนใจก็คือ การทำให้เมืองไทยอยู่ในประเทศโลกเสรี เป็นสมาชิกขององค์การซีโต้ และเป็นแนวหน้าในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ ดังเจตนาของ นายจอห์น ฟอสเตอร์ ดัลเลส (John Foster Dulles) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีเจตนาส่วนตัวถึงจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ว่า

⁵⁰ เจลิม มลิลลา, รัฐประหาร 2500, หน้า 129.

⁵¹ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์, คำแถลงของนายกรัฐมนตรี เรื่องสถานการณ์
ในประเทศลาว 21 กันยายน 2503 (กรุงเทพฯ : บริษัทชนะการพิมพ์, 2503), หน้า 6-7.

...จากการติดต่อกับความเคลื่อนไหวในประเทศของท่าน ข้าพเจ้าได้ตระหนัก
เป็นอันดีถึงเจตนารมย์อันแน่วแน่ที่ท่านจะผูกพันประเทศไทยไว้กับโลกเสรี และ
ให้การสนับสนุนองค์การซีโต้ พร้อมทั้งรักษาเอกราชของชาติไทย ไทพนจากการ
รุกรานแทรกซึมบ่อนทำลายฝ่ายคอมมิวนิสต์⁵²

และนอกจากนี้ประธานาธิบดีไอเซนเฮอว์ได้แจ้งต่อ ฯพณฯ เอกอัครราชทูต
วิสุทร อรรถยติในโอกาสยื่นสาส์นตราตั้งเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2502 ว่า
"มิตรภาพไทย-อเมริกันจะยืนหยัดอยู่บนพื้นฐานแห่งความพยายามร่วมกันเพื่อสร้างไว้
ซึ่งเสรีภาพ เสถียรภาพของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และของโลกเสรี"⁵³

การกำจัดการเมืองฝ่ายค้านถูกกล่าวหาว่าผิดในสิทธิคอมมิวนิสต์และ
กระทำการบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ โดยบางรายถูกคัดลिनให้ประหารชีวิตโดย
อาศัยอำนาจมาตรา 17 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติ เช่น นายสุภชัย ศรีสดี นายครอง
จันดาวงศ์ และนายรวม วงษ์พันธ์ เป็นต้น การปราบปรามอย่างรุนแรงมีผลให้บรรดา
สมาชิกและผู้ปฏิบัติงานของคอมมิวนิสต์จำต้องหลบหนีออกไปเคลื่อนไหวในต่างจังหวัด
และชนบท งานการขยายตัวด้านกำลังในชนบทของฝ่ายคอมมิวนิสต์ จึงได้เริ่มขึ้น
อย่างจริงจังตั้งแต่นั้นมา⁵⁴ ประกอบกับในช่วงนี้ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองใน
ลาว เพราะในกลางปี พ.ศ. 2503 ประเทศลาวซึ่งแบ่งเป็น 3 ฝ่าย เกิดปะทะ
กันอย่างรุนแรง ฝ่ายชนวนการปกครองลาวที่มีเจ้าสุภานุวงศ์เป็นหัวหน้า และได้รับการ
สนับสนุนจากประเทศฝ่ายคอมมิวนิสต์เริ่มมีที่ท่าว่าจะสามารถเอาชนะฝ่ายรัฐบาลฝ่าย
ขวาของนายพลภูมิ หน่อสุวรรณ และเจ้าบุญอุ้ม ณ จำปาศักดิ์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก
สหรัฐอเมริกา ซึ่งขณะที่สหรัฐอเมริกาได้เกิดการเปลี่ยนรัฐบาลพรรคเดโมแครทภาย
ใต้การนำของประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี (John F. Kennedy) เข้า
บริหารงานในเดือนมกราคม พ.ศ. 2504 นโยบายต่างประเทศเกี่ยวกับความ

⁵² Bangkok Post, December 23, 1958.

⁵³ New York Times, June 2, 1959.

⁵⁴ พลตรีเทียบ กรมสุริยศักดิ์, การพัฒนาหลักการในการป้องกันและปราบปราม
ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 22 พ.ศ. 2521-2522),
หน้า 27.

ช่วยเหลือกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาแตกต่างกันไปจากสมัยประธานาธิบดีไอเซนเฮอว์ กล่าวคือ รัฐบาลชุดใหม่ของสหรัฐอเมริกาพยายามที่จะให้ประเทศโลกที่สามนี้พัฒนาทาง การค้า การเมืองไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม แต่อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกาก็สามารถดำเนินนโยบายดังกล่าวโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศแถบแอฟริกา และละตินอเมริกาเท่านั้น สำหรับประเทศริมขอบอิทธิพลของจีนและสหภาพโซเวียต เช่นไทย เวียดนามใต้ และอิหร่าน สหรัฐอเมริกายังคงยืนหยัดดำเนินนโยบายต่อต้าน คอมมิวนิสต์อยู่เช่นเดิม

สำหรับวิกฤตการณ์ในลาว จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถือความผันผวนในลาว ว่าเป็นเรื่องกระทบกระเทือนความมั่นคงของประเทศไทย เพราะจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เห็นว่าประเทศไทยอยู่ในจุดอันตรายต่อการรุกรานและแทรกซึมมากที่สุด และรัฐบาล จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ คิดว่าสนธิสัญญาซีโต้ช่วยป้องกันให้ไทยพ้นจากกรรุกรานของ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้ แต่สนธิสัญญาดังกล่าวไม่สามารถช่วยไทยได้ เพราะมีจุดอ่อนหลายจุด เป็นต้นว่าซีโต้ไม่มีกองกำลังส่วนกลางติดกับองค์การนาโต้ในยุโรป ความผูกพันใน ลักษณะความมั่นคงร่วมกันก็มีแต่เพียงหลวม ๆ และจุดอ่อนที่สำคัญของสนธิสัญญาป้องกัน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้วางกฎไว้ว่าการดำเนินการใด ๆ ต้องได้รับความเห็นชอบเป็น เอกฉันท์จากสมาชิกทั้งหมด

เมื่อสถานการณ์ในประเทศลาวรุนแรงมากขึ้น พรรคคอมมิวนิสต์ขยายอิทธิพล มากขึ้นจนมีอำนาจเพียงพอที่จะก่อองรัฐบาล และได้พยายามล้มรัฐบาลเจ้าบุญอุ้ม ณ จำปาศักดิ์ ของประเทศลาว รัฐบาลไทยก็ได้เรียกร้องให้สหรัฐอเมริกาแสดงความมั่นใจ ในการให้ความคุ้มครองประเทศไทย สหรัฐอเมริกาได้ให้หลักประกันว่าจะสนับสนุน ประเทศไทยอย่างเต็มที่เมื่อมีการรุกรานจากคอมมิวนิสต์ โดยสหรัฐอเมริกาแถลงว่า

...รัฐบาลอเมริกันได้ตัดสินใจอย่างแน่วแน่ในการที่จะยืนยันความรู้สึกผูกพัน แห่งสนธิสัญญาของตนในอันที่จะสนับสนุนประเทศไทย... การปรามปราม คอมมิวนิสต์และการคุกคามของคอมมิวนิสต์ รัฐบาลของประเทศทั้งสองได้ยกย่อง การตัดสินใจอันมั่นคงอย่างไม่หวั่นไหว รัฐบาลทั้งสองได้พิจารณาตรวจสอบวิธีทางที่ จะเป็นไปโดยดีต่อการที่จะเพิ่มความเข้มแข็งของสมรรถภาพในการป้องกันประเทศ ไทย และได้ตกลงที่จะขยายวิธีทางที่วางนี้ให้ไปสู่ความสำเร็จด้วยการพยายาม

ร่วมกันและเสียสละร่วมกัน และวางโครงการช่วยเหลือทางทหารทางค้ำกำลังทางอากาศ⁵⁵

ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงได้เริ่มทำการก่อสร้างฐานบินตามจุดต่าง ๆ หลายแห่งจากสถานการณ์ในประเทศลาวเช่นกันทำให้กองทัพอากาศมีความจำเป็นต้องเพิ่มสมรรถภาพและการป้องกันภัยเพื่อให้พร้อมสำหรับการสู้กับคอมมิวนิสต์ในประเทศเพื่อนบ้านที่อาจจะแทรกซึมมาสู่ไทยได้ การเตรียมอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีสูงจึงมีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์ในการป้องกันภัยทางอากาศ อุปกรณ์นี้เป็นการควบคุมทางอากาศซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการป้องกันภัยจากประเทศเพื่อนบ้านที่จะช่วยเหลือคอมมิวนิสต์ และป้องกันการรุกรานจากภายนอกประเทศ การตั้งสถานีเรดาร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการป้องกันภัยทางอากาศและเกี่ยวข้องกับภารกิจการปราบปรามเครื่องบินและเฮลิคอปเตอร์ที่สนับสนุนกองทัพอากาศได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ⁵⁶

แต่กระนั้นสถานการณ์ในลาวได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นต่อไป สหรัฐอเมริกาจึงได้ส่งหน่วยนาวิกโยธินถึง 300 คนมาที่อุครธานี เพื่อส่งเข้าไปปฏิบัติการในลาว⁵⁷ ขณะเดียวกับที่กองทัพอากาศไทยได้ส่งนักบินเข้าไปร่วมงานกับทหารสหรัฐอเมริกาโดยได้รับการฝึกอบรมและโคบินเข้าไปในประเทศลาว โดยช่วยเป็นการลับเป็นลักษณะนักบินรับจ้างที่ไปทุกคนเขียนใบลาออกไว้ออกัน⁵⁸

ต่อมาในวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2505 ได้มีการลงสัตยาบันร่วมกันระหว่างรัฐบาลสหรัฐอเมริกากับรัฐบาลไทย เนื่องจากเวียคมินต์ได้เริ่มทำการรุกรานประเทศลาว

⁵⁵ Marek Thee, Notes of a Witness Vintage Books (U.S.A. Random house : New York, 1973), p. 220.

⁵⁶ กองทัพอากาศ, ธีระสิทธิ์กองทัพอากาศ 60 ปี, หน้า 91.

⁵⁷ State Department Bulletin, April 17, 1961. Vol. XXXIV, p. 548.

⁵⁸ สัมภาษณ์พลอากาศตรีสำเริง เกิดแก้ว เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2530.

อย่างรุนแรง เพื่อเป็นการประกันความปลอดภัยของประเทศไทย สาระสำคัญคือ สหรัฐอเมริกาประกาศยืนยันอย่างหนักแน่น และเปิดเผยที่จะถือการรักษาเอกราชและบูรณภาพของราชอาณาจักรไทยเป็นสิ่งสำคัญ พร้อมทั้งแสดงเจตจำนงอย่างแน่วแน่ที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งสนธิสัญญาป้องกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อช่วยเหลือก่อกุลประเทศไทยในการต่อต้านการรุกรานทั้งโดยเปิดเผยและไม่เปิดเผย สัญญานี้เรียกว่าแถลงการณ์ร่วม ฌันติก-รัสก์ โดยมีข้อตกลงว่า ในกรณีที่ประเทศไทยถูกรุกรานด้วยกำลังอาวุธอย่างเปิดเผยจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ สหรัฐอเมริกามีสิทธิจะช่วยเหลือไทยตามลำพังได้โดยไม่จำเป็นต้องรวมมติเป็นเอกฉันท์จากประเทศภาคีสี่โต⁵⁹ ผลของข้อตกลงนี้ให้ความช่วยเหลือทางทหารขยายกว้างออกไป ในปีเดียวกันนั้นเองสหรัฐอเมริกาได้ส่งทหารเข้ามาประจำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12,000 คน⁶⁰ พร้อมกับฝูงบินไอพ่น 2 ฝูงเข้ามาประจำพร้อมที่จะปฏิบัติการในประเทศไทย⁶¹ เพื่อแสดงว่าสหรัฐอเมริกามีไค่ิ่งนสนใจกับสถานการณ์ในลาว ขณะเดียวกันกองทัพหน่วยก่อสร้างเคลื่อนที่ของกองทัพเรือสหรัฐอเมริกาจากเกาะโอกินาวา ที่รัฐจุกกัน ในนาม "ตั้งทะเล" ได้เข้ามาช่วยก่อสร้างและปรับปรุงสนามบินทางภาคอีสานอันเป็นโครงการเร่งเสริมกำลังป้องกันทางทหารในภาคนี้⁶²

⁵⁹ แดมสุช นุ่มนนท์, ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง, หน้า 13.

⁶⁰ Juduo M. Von der Koof, The Lives of SEATO Mecasional Paper No 45 (Institute of Southeast Asian Studies, p. 12.

⁶¹ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์, "คำปราศรัยเนื่องในวันครบรอบปีที่ 9 แห่งการลงนามในสนธิสัญญา ส.ป.อ." ประมวลสุนทรพจน์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ. 2505-2506 คณะรัฐมนตรีพิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ าวณา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ 7 มีนาคม พ.ศ. 2507 เล่มที่ 1, หน้า 12-13.

⁶² หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, แฟ้มที่ 167 เรื่องหน่วยตั้งทะเลช่วยการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

เมื่อสหรัฐอเมริกาได้ส่งกำลังทหารเข้ามาเพื่อตอบโต้สถานการณ์ในลาว พบว่าประเทศไทยยังขาดความสะดวกในการส่งกำลังบำรุงในการปฏิบัติการทางทหาร สหรัฐอเมริกาจึงได้ทำสนธิสัญญาช่วยเหลือไทย ว่าด้วยข้อตกลงการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งกำลังบำรุงพิเศษทางทหารในประเทศ ลงนามเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2506 เพื่อปรับปรุงขีดความสามารถทางการส่งกำลังบำรุงของประเทศ ไทยทั้งทางบกพื้นดินและทางอากาศให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ได้มีการปรับปรุงสนามบินต่าง ๆ ในประเทศไทยให้ดีขึ้น โดยการขยายสนามบิน เช่น สนามบินอุดร สนามบินอุบล สนามบินตากลิ เป็นต้น และได้จัดสร้างสนามบินขึ้นใหม่ที่จังหวัดนครพนม⁶³

นอกจากนี้สหรัฐอเมริกาได้สร้างสถานีเรดาร์ขนาดใหญ่ให้กับกองทัพอากาศ 3 แห่ง ใน พ.ศ. 2506 ได้แก่ สถานีเรดาร์เขาเขียว สถานีเรดาร์ที่จังหวัดอุบลราชธานี สถานีเรดาร์ที่จังหวัดอุดรธานี เพื่อสกัดกั้นเครื่องบินที่ลวงล้ำเข้ามาในเขตไทย⁶⁴

ในปีต่อมาสหรัฐอเมริกาได้ส่งทหารเข้ามาเพิ่มในประเทศไทยประมาณ 60,000 คน โดยสังกัดอยู่ในกองทัพต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา แต่กำลังส่วนใหญ่เป็นกำลังทางอากาศซึ่งเป็นกำลังบำรุง 7 กองบิน กองบินทิ้งระเบิด 7 กองบิน กองบินตรวจการณ์ 2 กองบิน กองบินยุทธการและหน่วยสื่อสารอื่น ๆ มีฐานทัพที่คอนเมือง ตากลิ เชียงใหม่ พิษณุโลก โคราช อุดร นครพนม อุบลราชธานี และที่อุตะเปา นอกนั้นเป็นกองทัพบกและกองทัพเรือ กองทัพบกมีทหารหน่วยช่างสร้างระบบคมนาคมทางทหาร ทหารเสปียงสัมภาระยุทธศาสตร์ มีกองบัญชาการลพบุรี นครราชสีมา อุดรธานี ภูเขียว และสกลนคร ส่วนทหารเรือได้แก่ หน่วยขนส่งทาง

⁶³ Hearing before the Subcommittee on United States

Security Abroad United States Security Agreement and Commitments
Abroad Kingdom of Thailand (November 1969), p. 615.

⁶⁴ นาวาอากาศโทชาติชาย อิศรา, การป้องกันภัยทางอากาศ (กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ สถาบันทหารอากาศ ชั้นสูง รุ่นที่ 30, 2529), หน้า 2-3.

ทะเล และหน่วยควบคุมก่อสร้าง⁶⁵

เมื่อสหรัฐอเมริกาส่งกำลังและหน่วยรบเข้ามายังประเทศไทยเพิ่มขึ้นแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงในด้านการสื่อสารให้ดียิ่งขึ้นอีก เพราะต้องมีการติดต่อระหว่างประเทศมากขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการส่งการเวลาปฏิบัติหน้าที่ของนักบิน และการหาข่าวของสหรัฐอเมริกา จึงได้มีการตกลงกันระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาในข้อตกลงว่าด้วยการพัฒนาและวิจัยการสื่อสารวิทยุ ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2507 โดย เกรแฮม มาร์ติน (Graham Martin) เอกอัครราชทูตประจำประเทศไทย กับพลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและเสนาธิการทหาร เป็นตัวแทนของ 2 ประเทศ ในข้อตกลงนี้รัฐบาลไทยจะจัดหาที่ดินให้สหรัฐอเมริกา 286 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินอยู่ตอนใต้ของบัญชีการกองทัพอากาศ โดยสหรัฐอเมริกาจ่ายเงินให้ 10,147,150 บาทเพื่อซื้อที่ดิน⁶⁶ สหรัฐอเมริกาเลือกเอาที่ดินในเมืองเพราะจะได้ใกล้ฐานทัพอากาศไทยซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยบินของสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำให้กองทัพอากาศได้ของใช้จากสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนมาก

ในระยะนี้กองทัพอากาศได้มีการปรับอัตรากำลังโดยเพิ่มอัตรากำลังเป็น 10 เท่าตัว เมื่อเทียบกับปี 2498 เพื่อรับผิดชอบเรดาร์ร่วมกับสหรัฐอเมริกา และได้มีการเพิ่มหน่วยกำลังขึ้นมาอีกหน่วยหนึ่ง คือ สำนักงานบังคับการทหารอากาศคอนเมืองซึ่งเป็นหน่วยงานที่ควบคุมกำลังสารวัตรทหารอากาศในเขตกรุงเทพฯ มีการจัดส่งบุคลากรในกองทัพไปศึกษาความรู้ทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็น

⁶⁵ พันศักดิ์ วิญญูรัตน์, "การถอนทหารสหรัฐอเมริกาออกจากประเทศไทย" จุลสารชุกเบื่องหลังเหตุการณ์โลกปัจจุบัน ตุลาคม 2512, หน้า 10-11.

⁶⁶ เชียน ชีระวิทย์, "ความผูกพันทางทหารระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา : วิเคราะห์ในแง่กฎหมาย" จุลสาร เบื่องหลังเหตุการณ์โลกปัจจุบัน เล่มที่ 60 สิงหาคม 2519, หน้า 10-11.

จำนวนมาก กองทัพมีความตื่นตัวในด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ดังที่นายทหารร่วมเหตุการณ์คนหนึ่งเล่าว่า "เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ของเราที่ได้รับมาเป็นของแปลกใหม่ แล้วยังเรดาร์ไม่ต้องพูดถึง ทุกคนในกองทัพแม้กระทั่งเจ้าหน้าที่พูดภาษาอังกฤษ ท้องศัพท์ภาษาอังกฤษ เตรียมตัวสอบแข่งขันไปปฏิบัติงาน"⁶⁷

สถานการณ์ในเวียดนามตึงเครียดมากขึ้นเมื่อเรือพิฆาตของสหรัฐอเมริกาจากกองทัพเรือที่ 7 ซึ่งลาดตระเวนอยู่ในทะเลจีน ถูกฝ่ายเวียคกงโจมตีเสียหายในวันที่ 2 และ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2507 ประธานาธิบดีจอห์นสันของสหรัฐอเมริกา จึงได้สั่งให้ทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือ สงครามเวียดนามจึงได้เกิดอย่างเป็นทางการ และสงครามครั้งนี้ประเทศไทยได้เข้าร่วมเคียงข้างสหรัฐอเมริกาในสมรภูมิเวียดนามด้วย

กองทัพอากาศเป็นทหารหน่วยแรกของไทยที่ถูกส่งไปช่วยสหรัฐอเมริกาในสงครามเวียดนาม โดยให้ความช่วยเหลือในการฝึกนักบินไอพ่นแก่นักบินของเวียดนามใต้ ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2507 โดยฝึกนักบินเครื่องไอพ่นแก่เวียดนาม 7 รุ่นรวม 28 นาย นอกจากนี้กองทัพอากาศยังได้เข้าทำการบินร่วมกับฝูงบินล่าเหยียดที่ 413 กองบิน 33 ของกองทัพเวียดนามใต้ ต่อมาภายหลังกองทัพอากาศไทยได้ย้ายไปร่วมกับฝูงบินล่าเหยียดที่ 415 ซึ่งรัฐบาลไทยอนุมัติให้ส่งกำลังประกอบด้วยเครื่องบินแบบ ล.4 จำนวน 2 เครื่อง พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ 28 นายไปเพิ่มเติม และได้ทำการบินร่วมกับฝูงบินแอร์คอมมานโดที่ 19 ของสหรัฐอเมริกา รวม 45 นาย โดยหน่วยบินของไทยได้เป็นหน่วยหนึ่งในบรรดาหน่วยกำลังที่พันธมิตรโลกเสรีส่งเข้าไปช่วยเหลือเวียดนามใต้ ซึ่งให้ตั้งประจำอยู่ที่สนามบินตันซอนนุก มีหน้าที่ปฏิบัติการร่วมกับพันธมิตรโลกเสรี ภารกิจของหน่วยบินคือการบินล่าเหยียดขนส่งทหาร ยานพาหนะ อาวุธ กระสุน น้ำมัน เชื้อเพลิง อาหาร พัสดุ ไปรษณีย์ภัณฑ์ ทหารบาดเจ็บ และทิ้งพลส่องสว่างให้แก่หน่วยทหารทางพื้นดิน⁶⁸ การที่รัฐบาลสงทหารไปช่วยรบในเวียดนามครั้งนี้รัฐบาลให้เหตุผลว่า

⁶⁷ สัมภาษณ์ พ.จ.อ.วินัย พลอยกระจ่าง เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2530.

⁶⁸ กระทรวงกลาโหม, ประวัติกองทัพไทยในรอบ 200 ปี พ.ศ. 2325-2525, หน้า 412-413.

...ทำให้กองทัพไทยได้รับอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติการอยู่ทั้งหมด นำมาใช้ป้องกันประเทศซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการประหยัดและแบ่งเบาภาระของประเทศได้อย่างมาก และการส่งทหารไทยไปรบนอกประเทศเป็นหนทางหนึ่งในการยับยั้งและสกัดกั้นข้าศึกศัตรูมิให้ฉวยโอกาสนำกำลังทหารมารุกรานประเทศไทย⁶⁹

ตั้งแต่สงครามเวียดนามทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นต้นมา สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือแก่กองทัพอากาศไทยค่อนข้างมาก เพราะสหรัฐอเมริกาตระหนักดีว่าสงครามเวียดนามนั้นเป็นสงครามที่จะแพ้ชนะกันได้ด้วยการส่งกำลังทางอากาศ การส่งกำลังบำรุง การใช้อาวุธจรวดจากเครื่องบิน⁷⁰ ดังนั้นกองทัพอากาศไทยจึงมีความก้าวหน้าทางพัฒนาอาวุธมากขึ้นด้วยความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา

นอกจากสหรัฐอเมริกา จะให้ความช่วยเหลือในด้านอาวุธแล้ว ยังให้ความช่วยเหลือด้านการเงินด้วย ซึ่งเรียกว่า "งบความช่วยเหลือทางการทหารจากสหรัฐอเมริกา" โดยในปี พ.ศ. 2507 สหรัฐอเมริกาให้งบช่วยเหลือเป็นเงิน 254.8 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนถึงร้อยละ 81.3 ของงบประมาณที่กองทัพอากาศได้รับจากกระทรวงกลาโหม เพราะกองทัพอากาศได้งบประมาณจากกระทรวงกลาโหมในปีนั้นเป็นจำนวนเงิน 313.3 ล้านบาท⁷¹

นับตั้งแต่จอมพลถนอม กิตติขจร ขึ้นเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลแทนจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็ได้มีการยินยอมให้สหรัฐอเมริกาคั้งฐานที่พ้อากาศในประเทศไทย ได้เพื่อทำสงครามอากาศในอินโดจีน โดยมีการก่อสร้างสนามบินและฐานที่พ้ออากาศที่นครราชสีมา ตาคลี อุบลราชธานี นครพนม สำหรับการก่อสร้างสนามบินอุตะเภาริมสร้างในปี พ.ศ. 2508 และได้ก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยในปี พ.ศ. 2510 โดยมีการเจรจากันระหว่างนายแกร์แฮม มาร์ติน กับจอมพลถนอม กิตติขจร ใน

⁶⁹ กระทรวงกลาโหม, ประวัติกองทัพไทยในรอบ 200 ปี พ.ศ. 2325-2525, หน้า 413.

⁷⁰ กองทัพอากาศ, ที่ระลึก 60 ปีกองทัพอากาศ, หน้า 88.

⁷¹ Recap of Program Year MAP Order.

การขอใช้สนามบินอู่ตะเภา ซึ่งสนามบินอู่ตะเภามีความสำคัญมากต่อสหรัฐอเมริกา เพราะอยู่ติดกับท่าเรือน้ำลึกที่ดี และเป็นที่พักพิงจากภัยพิบัติ สหรัฐอเมริกาได้เข้ามาขยายสนามบินก่อน

สาระสำคัญของข้อตกลงในการเจรจา คือ

1. รัฐบาลไทยยอมให้สหรัฐอเมริกาใช้สนามบินเพื่อรับเครื่องบินปี 52
2. สนามบินอู่ตะเภายังเป็นของไทย โดยมีอำนาจบังคับบัญชาและอำนาจศาล
3. ไทยและสหรัฐอเมริกาคัดกลางกันว่า จะทำหนังสือแลกเปลี่ยนระหว่าง

นายกรัฐมนตรีไทยกับเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา ว่าในกรณีที่คอมมิวนิสต์โจมตีไทย ทางอากาศ เครื่องบินรบของสหรัฐอเมริกาในไทยจะออกปฏิบัติการตามคำสั่งของกองทัพไทยเพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยของไทย⁷²

เมื่อสร้างสนามบินอู่ตะเภาเสร็จแล้ว สหรัฐอเมริกาส่งเครื่องบินยักษ์ ปี 52 ไปโจมตีเส้นทางโศจินท์ และบริเวณดินแดนรูปสามเหลี่ยมตอนปากแม่น้ำแดง ได้ทุกสภาวะอากาศ โดยจะทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่าการใช้ฐานทัพอากาศที่ตาคลี นครราชสีมา อุบลราชธานี อุครธานี และนครพนม ใช้เป็นฐานทัพของเครื่องบินขับไล่ไปทำการโจมตีฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่เวียคนามใต้อีก⁷³

ในปี พ.ศ. 2509 สงครามเวียคนามได้ขยายตัวออกไปจนกลายเป็นสงครามอินโดจีน คือมีลาวและเขมร ถูกดึงเข้ามาช่วย ทำให้สหรัฐอเมริกาต้องรับศึกหนักขึ้นอีกสองด้าน เมื่อสถานการณ์ในอินโดจีนรุนแรงมากขึ้น สหรัฐอเมริกาได้ทุ่มกำลังไปยังเวียคนามใต้อีกมากขึ้นไปด้วย ในปีนี้กองทัพอากาศไทยได้งบประมาณความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาเป็นเงิน 688.52 ล้านบาท ในขณะที่ได้รับงบประมาณจากกระทรวงกลาโหม 378.6 ล้านบาท⁷⁴ ซึ่งเท่ากับว่ากองทัพอากาศได้รับงบ

⁷²เขียน วีระวิทย์, "ความผูกพันทางทหารระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา : วิเคราะห์ในแง่กฎหมาย", จุลสาร เบื้องหลังเหตุการณ์โลกปัจจุบัน, หน้า 13-14.

⁷³New York Times, August 10, 1967.

⁷⁴Recap of Program Year MAP Order.

ช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาเกือบ 2 เท่าของงบประมาณปกติที่ได้รับจากกระทรวงกลาโหม เพราะในปีนี้สหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือถึง 2 ครั้ง

จนกระทั่งถึงต้นปี พ.ศ. 2510 ประธานาธิบดีจอห์นสัน ได้ดำเนินยุทธศาสตร์ขั้นแตกหักด้วยการสั่งให้เครื่องบินทิ้งระเบิดในเวียดนามเหนืออย่างรุนแรง โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ที่เรียกว่า "การรุกรานทางอากาศฤดูใบไม้ผลิ" (Spring Air offensive) รวมทั้งการทำลายสภาพแวดล้อม พืชพันธุ์ธัญญาหาร ด้วยการใช้เครื่องบินไปพ่นสารเคมีทำลายป่าไม้เพื่อทำลายที่ซ่อนของฝ่ายเวียดกง วิธีการเช่นนี้เรียกว่า Defoliation หรือปฏิบัติการ Ranch-hard⁷⁵ ภายใต้การปฏิบัติการดังกล่าวจึงมีการปฏิบัติการโจมตีทางอากาศเป็นไปอย่างรุนแรง โดยสหรัฐอเมริกาใช้ฐานทัพอากาศในประเทศไทยเป็นที่ตั้งเพื่อส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดในเวียดนามเหนือ⁷⁶

ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2510 ได้มีการทำสัญญาข้อตกลงว่าด้วยการปฏิบัติการป้องกันภัยทางอากาศร่วมกันระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา เป็นการตกลงกันระหว่างผู้บัญชาการทหารอากาศ พลอากาศเอกบุญชู จันทร์ เบกษา และพลตรีชาร์ล อาร์. บอนด์ (Charles R. Bond) ผู้ช่วยผู้บัญชาการหน่วยที่ 7/13 ในประเทศไทย

สาระสำคัญของข้อตกลงฉบับนี้คือ

1. ในการปฏิบัติการป้องกันประเทศไทยนั้นสหรัฐอเมริกา กับ ไทยแยกปฏิบัติ แต่จะประสานงานกัน
2. สหรัฐอเมริกาและไทยจะร่วมกันใช้ฐานเรดาร์ต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยมีเจ้าหน้าที่ของสหรัฐอเมริกาประจำอยู่ในฐานเรดาร์ต่าง ๆ แต่เมื่อทางการไทยหรือสหรัฐอเมริกาเห็นว่า เป็นภาวะฉุกเฉินทางทหารฝ่ายสหรัฐอเมริกา จะได้รับอนุมัติเมื่อสหรัฐอเมริการ้องขอให้เข้าปฏิบัติการอย่างเต็มที่ก็ได้

⁷⁵ จักรสิน พิเศษสาทร, 30 ปีสงครามกู้สภาพเวียดนาม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2519), หน้า 198.

⁷⁶ Bangkok Post, September 27, 1967.

3. ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการปฏิบัติการตามระบบระวางภัยทางอากาศ จะส่งต่อไปให้กองบัญชาการควบคุมกำลังทางอากาศภาคพื้นแปซิฟิกตะวันออกของสหรัฐอเมริกา (เขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเขตตะวันตก แบนดินใหญ่และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้)

ข้อตกลงนี้เป็นการรับรองให้สหรัฐอเมริกาปฏิบัติทางทหารในเมืองไทยได้อย่างอิสระ⁷⁷ และจากข้อตกลงนี้เองที่ทำให้กองทัพอากาศได้รับงบประมาณจากสหรัฐอเมริกามากเป็นพิเศษ

ภายหลังจากประธานาธิบดีจอห์นสันได้ประกาศนโยบายต่างประเทศอย่างชัดเจนเกี่ยวกับสงครามเวียดนามโดยจะให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลเวียดนามใต้ทุกวิถีทางเพื่อสกัดกั้นการรุกรานของฝ่ายคอมมิวนิสต์เวียดนามและเวียดนามเหนือ นโยบายที่ได้รับการรับรองจากรัฐสภาของสหรัฐอเมริกาในมติที่เรียกว่า "มติอ่าวตังเกี๋ย"⁷⁸ ยินยอมให้อำนาจประธานาธิบดีที่จะต่อต้านการกระทำที่เป็นการรุกรานโดยการเพิ่มกำลังทหารในเวียดนาม จากนั้นประธานาธิบดีจอห์นสันก็ได้ส่งกำลังทหารเข้าสู่สมรภูมิในเวียดนามใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2511 เป็นจำนวนประมาณ 5 แสนคน ทำให้สงครามขยายตัวและยืดเยื้อออกไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ปัญญาชนในสหรัฐอเมริกา รวมกลุ่มกันเดินขบวนต่อต้านรัฐบาลอย่างกว้างขวาง จนกระทั่งมีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นในสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2512 ประธานาธิบดีจอห์นสันจากพรรคเดโมแครตประกาศถอนตัวจากการลงสมัครหาให้นายริชาร์ด นิกสัน (Richard Nixon) จากพรรครีพับลิกัน ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาแทน

⁷⁷ เจียน ซีระวิทย์, "จีนคอมมิวนิสต์ สหรัฐอเมริกา กับเอเชียอาคเนย์" สังคมศาสตร์ปริทัศน์ พฤศจิกายน 2514, หน้า 25.

⁷⁸

Dean Rusk, "The United States Commitment In Vietnam" World in Crisis (New York : The Macmillan Company, 1973), p. 144.

หลังจากที่ขึ้นบริหารประเทศแล้ว ประธานาธิบดีนิกสันได้พิจารณาสถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกครั้ง และตัดสินใจว่าดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ได้เป็นดินแดนที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติโดยตรง จึงต้องการยุติสงครามโดยไม่ละทิ้งข้อผูกพันที่มีอยู่กับประเทศพันธมิตร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ประธานาธิบดีนิกสันจึงได้ประกาศแนวนโยบายที่เรียก "ลัทธินิกสัน" (Nixon Doctrine) ที่เกาะกวม เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2512 แสดงท่าทีที่เกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่า สหรัฐอเมริกาต้องการจะลดบทบาทและความรับผิดชอบในภูมิภาคนี้ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ 3 ประการ⁷⁹

- สหรัฐอเมริกาจะรักษาข้อผูกพันตามสนธิสัญญาต่าง ๆ ทุกประการ
- สหรัฐอเมริกาจะให้ความคุ้มครองป้องกัน หากประเทศที่มีอาวุธนิวเคลียร์ประเทศหนึ่งประเทศใดคุกคามเสรีภาพของประชาชาติที่เป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา หรือชาติหนึ่งชาติใดสหรัฐอเมริกาถือว่าความอยู่รอดของชาตินั้นมีความสำคัญต่อความมั่นคงของสหรัฐอเมริกาและของภูมิภาคนั้นทั้งหมด
- ในกรณีที่มีการรุกรานในลักษณะอื่น สหรัฐอเมริกาจะให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการทหารเท่าที่สมควร เมื่อได้รับการร้องขอ แต่ประเทศที่ถูกคุกคามโดยตรงจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหากำลังคนเข้าป้องกันประเทศของตนเป็นประการแรก

เมื่อประกาศลัทธินิกสันแล้ว สหรัฐอเมริกาก็ได้ดำเนินนโยบายอ่อนคลายความตึงเครียดโดยการ เปิดเจรจากับจีนและสหภาพโซเวียตเพื่อผลักดันให้มีการเจรจาสันติภาพในอินโดจีน เพื่อให้มีการถอนทหารสหรัฐจากอินโดจีนได้โดยไม่

เสียหาย ปรากฏว่าการเคลื่อนไหวดังกล่าวบรรลุผล และทำให้มีการเจรจายุติสงครามตามข้อตกลงปารีส วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2516⁸⁰

อย่างไรก็ตาม การเจรจาสันติภาพไม่คืบหน้าและสงครามก็ได้ยืดเยื้อต่อไป ทำให้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้น ประชาชนชิบตินิกสันจึงต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายสงครามเวียดนามใหม่ โดยให้ชาวเวียดนามต่อสู้กันเอง รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะให้การสนับสนุนทางด้านกำลังอาวุธ และกำลังเงินเท่านั้น นโยบายนี้เรียกว่า การทำให้เป็นเวียดนาม

ถึงกระนั้นสงครามก็ได้ขยายตัวออกไปและไม่มีท่าทีว่าจะยุติ ปรากฏว่าสหรัฐอเมริกาต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำสงครามเวียดนามไปประมาณนับแสนล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา (150,000 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา) และชาวอเมริกันต้องสูญเสียชีวิตหลายหมื่น (55,000 คน) นอกจากนี้ยังทำให้ขวัญของชาวอเมริกันเสียไป⁸¹ ทำให้กระแสต่อต้านภายในของสหรัฐอเมริการุนแรงมากขึ้น นับตั้งแต่ พ.ศ. 2512 ได้มีการเดินประท้วงรัฐบาลสหรัฐอเมริกา โดยชาวอเมริกันทั่วประเทศ และการประท้วงก็ยืดเยื้อต่อมาจนกลายเป็นการประท้วงครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา⁸²

อย่างไรก็ตาม ความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาที่ให้แก่กองทัพไทยในปี พ.ศ. 2515 ก็ยังเป็นไปเช่นเดิม ในวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 สหรัฐอเมริกาได้มอบเครื่องบินเอ-37บี แก่กองทัพอากาศไทย โดยมีนายเลียวนาร์ค อังเกอร์ (Leonard Unger) เอกอัครราชทูตอเมริกันประจำประเทศไทย เป็น

⁸⁰ John Shipper, "South-East Asia and Superpower : Structural obstacles to Learning From History", Journal of Peace Research 13 (March, 1976), p. 131.

⁸¹ มนูญ วงศ์ยุติธรรม, "สหรัฐอเมริกากับประเทศไทย : ศึกษานโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกาต่อประเทศไทย ค.ศ. 1976 ถึงปัจจุบัน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการระหว่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530), หน้า 43.

⁸² Bangkok Post, December 2, 1969.

ผู้มอบในนามรัฐบาลสหรัฐอเมริกา⁸³ และอังกอร์ไค้กล่าวว่

...สหรัฐอเมริกาที่มีความยินดีที่ได้มีโอกาสมอบเครื่องบินที่ใช้ในการโจมตีทางพื้นดินให้แก่กองทัพอากาศไทยเป็นทางการ เครื่องบินเอ-37บี รุ่นนี้ซึ่งมีมูลค่า 200 ล้านดอลลาร์ จะช่วยเพิ่มสมรรถภาพของรัฐบาลไทยในอันที่จะรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร

เครื่องบินเอ-37บี เป็นเครื่องบินแบบใหม่ที่ทันสมัย มีอัตราการสูญเสียค่าที่ต่ำกว่าเครื่องบินชนิดใด ๆ ที่ใช้ปฏิบัติการในเวียดนาม เป็นที่เชื่อถือได้ ใช้งานได้หลายอย่างและซับซ้อนบังคับได้ง่าย รวมทั้งการบำรุงรักษาไม่ยากนัก จึงเป็นประโยชน์ในการรบอย่างสูง โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อย นอกจากนี้เครื่องบินเอ-37 ยังมีระบบอาวุธที่แม่นยำที่สุดซึ่งกองทัพอากาศสหรัฐฯ ใช้อยู่ เครื่องบินนี้โคพิสุงนั้ให้เห็นแล้วว่เหมาะสำหรับใช้ปราบปรามผู้ก่อการไม่สงบ ชาวเขาเขาใจว่จากกองทัพอากาศไทยได้ประเมินคุณค่าของเครื่องบิน และมีความพอใจในประสิทธิภาพในอันที่จะใช้รักษาความมั่นคงของประเทศไทยตามที่ต้องการแล้ว

จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นผู้รับมอบในนามรัฐบาลไทยไ้กล่าวว่
"สิ่งสำคัญยิ่งในการรับมอบเครื่องบินครั้งนี้คือ ไม่เพียงแต่จะทำให้กองทัพอากาศไทยมีเครื่องบินเพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่ยังจะช่วยให้กองทัพไทยสามารถมีส่วนร่วมป้องกันประเทศโลกเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในย่านแปซิฟิกนี้ได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย"⁸⁴

ในค้านงบประมาณความช่วยเหลือกองทัพอากาศไทยได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา 246.99 ล้านดอลลาร์ คิดเป็นร้อยละ 51.66 ของงบที่กองทัพอากาศไ้รับจากกระทรวงกลาโหม⁸⁵

ต่อมาไ้มีการลงนามในสัญญาสันติภาพเมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2526⁸⁶
เนื้อหาของสัญญาครอบคลุมตั้งแต่การหยุดยิง การถอนทหาร สภาพการณ์เหมือนกับว่

⁸³จำปีคง (นามแฝง), "พิธีมอบเครื่องบินเอ-37บี จากสหรัฐอเมริกา" สารข่าวฟ้า ปีที่ 12 ฉ.584 พงศสปีที่ 5 ตุลาคม 2515, หน้า 16.

⁸⁴ภาพข่าวทักษิณ, ปีที่ 12 ฉบับวันที่ 24 กันยายน 2515, หน้า 8.

⁸⁵Recap of Program Year MAP. Order.

⁸⁶จักรสิน พิเศษสาร, 30 ปีของสงครามกู้อิสรภาพเวียดนาม, หน้า 249.

สภาพสงครามได้ยุติลงชั่วคราว ประชาชนซบศิณิกสันก็ได้อพยพออกจากเวียดนามใต้ และการอพยพออกจากเวียดนามนั้นก็เท่ากับเป็นการลดความผูกพันในเอเชียแปซิฟิก

ด้วยเหตุนี้เองความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาที่ให้กับกองทัพอากาศก็ลดลงด้วย ในปี พ.ศ. 2516 งบความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาลดเหลือ 29 เปอร์เซ็นต์ คิดเป็นเงินเพียง 247.98 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2517 ก็ลดลงเหลือเพียง 14.78 เปอร์เซ็นต์ หรือเพียง 150.78 ล้านบาท ขณะที่วงที่กระทรวงกลาโหมให้กองทัพอากาศเพิ่มขึ้นจากเดิมในปี พ.ศ. 2516 จาก 855 ล้านบาท เป็น 1019.9 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2517 ต่อมาในปี พ.ศ. 2518, 2519 เพิ่มขึ้นเป็น 1507 ล้านบาท และ 2019.4 ล้านบาท ตามลำดับ⁸⁷

จะเห็นได้ว่าในระยะที่ไทยมีความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกามากขึ้น จนกลายเป็นพันธมิตรทางการทหารซึ่งกันและกันนั้น ความช่วยเหลือทางการทหารที่สหรัฐอเมริกาให้กับกองทัพได้ ทำให้กองทัพอากาศขยายตัวและเติบโตขึ้นอย่างมาก เช่นในค่าน้ำล้างพล ในปี พ.ศ. 2507 กองทัพอากาศมีน้ำล้างพล 20,000 คน แต่เมื่อถึงปี พ.ศ. 2519 กองทัพอากาศมีน้ำล้างพล 42,000 คน⁸⁸ และค่าน้ำมันประมาณปี พ.ศ. 2507 ใช้งบรวม 568.1 ล้านบาท ซึ่งรวมทั้งงบความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาคด้วย แต่พอถึงปี พ.ศ. 2519 ใช้งบถึง 2,119.6 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง 4 เท่าตัว⁸⁹ จากการเติบโตของกองทัพอากาศอย่างมากเช่นนี้ ส่วนหนึ่งมาจากการช่วยเหลืออันมหาศาลของสหรัฐอเมริกา

⁸⁷ Recap of Program Year MAP. Order.

⁸⁸ M. Wilson, Thailand: A Handbook of Historical Statistics (Boston : G.K.Hall & Co. 1983), p. 269.

⁸⁹ Recap of Program Year MAP. Order.

อย่างไรก็ตาม ความช่วยเหลือที่กองทัพอากาศได้รับจากสหรัฐอเมริกานั้น เป็นเงื่อนไขที่ขึ้นต่อนโยบายของสหรัฐอเมริกาในสงครามอินโดจีน ด้วยเหตุนี้เมื่อ สหรัฐอเมริกาเปลี่ยนนโยบายโดยลดความผูกพันตนเองในสงครามอินโดจีนลง ความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกาให้กับไทยก็ลดลงตามไปด้วย จนเมื่อสงครามในอินโดจีน ลี้สุดลงด้วยความพ่ายแพ้ของสหรัฐอเมริกาในเวียดนาม ความช่วยเหลือทางการทหาร ที่มีต่อไทยก็ยิ่งลดลงจนถึงปี พ.ศ. 2523 สหรัฐอเมริกาก็ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ กองทัพอากาศไทยอีก

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย